

Általános útmutató a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv keretében meghirdetett felhívásokhoz

1.1

Tartalom

1. Az Útmutató célja, hatálya.....	3
2. Kizáró okok listája	4
3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja	5
A támogatási kérelmek benyújtása	5
A támogatási kérelmek elbírálásának módja	6
A támogatási kérelmek elbírálásának módja standard eljárásrendben	6
A támogatási kérelmek elbírálásának módja egyszerűsített eljárásrendben.....	8
A támogatási kérelmek elbírálásának módja kiemelteljárásrendben.....	10
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről	12
5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatás szerződés megkötéséről	13
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató	15
Mentesség a biztosíték-nyújtási kötelezettség alól	15
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	17
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről	22
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató	33
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek	37
11. A felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok.....	38
12. A környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító követelmények.....	39
A környezetvédelmi elvek és politikák érvényesítését biztosító célkitűzések	39
Az esélyegyenlőség érvényesítése	43

1. Az Útmutató célja, hatálya

Az Általános Útmutató a Felhívásokhoz dokumentum (a továbbiakban ÁÚF) célja, hogy a meghirdetésre kerülő felhívások tekintetében tájékoztatást nyújtson a minden támogatást igénylőre vonatkozó általános feltételekről.

Az ÁÚF a felhívások elválaszthatatlan része, amely a támogatási kérelemadatlappal együtt tartalmazza a támogatási kérelem benyújtásához szükséges összes feltételt.

Az ÁÚF-ben foglaltaktól való eltérés kizárólag a Felhívás jelen dokumentumra, és annak konkrét pontjára történő hivatkozással ellátott rendelkezése esetén lehetséges. Amennyiben a Felhívásban foglaltak valamely fejezet tekintetében eltérnek az ÁÚF-ben megfogalmazott, általános előírásoktól, akkor a Felhívásban szabályozottak az irányadók.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy az ÁÚF, valamint a Felhívás és dokumentumaik esetén a Nemzeti Hatóság a változtatás jogát fenntartja, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a www.palyazat.gov.hu honlapon megjelenő közleményeket. A beadás előtt ellenőrizték, hogy a támogatási kérelmet a honlapon szereplő feltételeknek megfelelően állították össze, mert az ettől való (akár formai, akár tartalmi) eltérés esetén a támogatási kérelem elutasításra kerülhet.

A tagállami és az európai adatvédelmi szabályoknak való megfelelés értelmében tájékoztatjuk a tisztelt támogatást igénylőt, hogy a Kedvezményezettek külső adatbázisokban elérhető adatai az ARACHNE szoftver¹ használata során a kockázati mutatók meghatározása érdekében feldolgozásra kerülnek.

Az ÁÚF-ben, a felhívásban, illetve a kapcsolódó egyéb dokumentumokban alkalmazott fogalmak használata és értelmezése tekintetében az Európai Parlament és a Tanács a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló 2021/241 EU rendelet 2. cikkében és a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről szóló 413/2021. (VII. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: RRF rendelet) 2.§-ában foglaltak az irányadók.

Az RRF rendelettől eltérően az ÁÚF-ben

- a HET megvalósítását szolgáló intézkedések végrehajtására pályázatot benyújtó jogi vagy természetes személy, **támogatást igénylőként,**
- a pályázatot **támogatási kérelemként,**
- a HET megvalósítását szolgáló intézkedéseket támogatási szerződés vagy támogatói okirat alapján végrehajtó jogi vagy természetes személyt **kedvezményezettként**

definiáljuk.

Az ÁÚF-ben a Nemzeti Hatóság, vagy a nevében eljáró lebonyolító szerv értelmezendő támogatóként. Ahol az ÁÚF Nemzeti Hatóságot említ, lebonyolító szerv kijelölése esetén, az átruházott feladatok tekintetében a lebonyolító szervezet is érteni kell.

¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=325&intPageId=3587&langId=hu>

2. Kizáró okok listája

Nem ítéltető meg támogatás a támogatást igénylőnek,

1. ha az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Áht.) foglaltak szerint nem felel meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének,
2. köztulajdonban álló gazdasági társaság esetén, ha az Áht.-ban foglaltak szerint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvényben foglalt közzétételi kötelezettségének nem tett eleget,
3. ha olyan jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezet, amely az Áht. 1. § 4.) pontja szerint nem átlátható szervezet,²
4. ha a támogatási rendszerből való kizárás hatálya alatt áll,
5. ha harmadik személy irányában olyan kötelezettsége áll fenn, amely a támogatással létrejött projekt céljának megvalósulását megghiúsíthatja,
6. ha a támogatási döntés tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott vagy ilyen nyilatkozatot tett,
7. ha jogerős végzéssel elrendelt felszámolási, csőd-, végelszámolási vagy egyéb – a megszüntetésére irányuló, jogszabályban meghatározott – eljárás alatt áll,
8. aki nem felel meg a felhívásra vonatkozó állami támogatási szabályoknak.

² Magyarországi beruházások ösztönzéséhez kapcsolódóan közvetlenül nyújtott fejlesztési célú támogatás esetén a támogatást igénylő szervezet átlátható szervezetnek minősítéséről a Kormány egyedi határozatban dönt.

3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja

A támogatási kérelmek benyújtása

A támogatási kérelem elkészítése

A támogatási kérelmet a www.palyazat.gov.hu oldalon keresztül elérhető E-ügyintézés almenüjének felületén történő bejelentkezést követően, on-line pályázati kitöltő programmal kell elkészíteni.

A hiányos támogatási kérelmek elkerülése érdekében az adatlapok tartalmát és töltöttségét a kitöltő program ellenőrzi, és az esetleg felmerült formai hibákra, illetve hiányosságokra figyelmezteti a támogatást igénylőt. A támogatási kérelem véglegesítését és benyújtását a kitöltő program addig nem engedélyezi, amíg a jelzett hibák és hiányosságok nem kerülnek pótlásra, illetve javításra.

A támogatási kérelem véglegesítése és benyújtása

A támogatási kérelem beküldésének feltétele a kérelem adattartalmának véglegesítése és az adattartalmat hitelesítő nyilatkozat kérelemhez történő csatolása. A nyilatkozatot a támogatási kérelem adattartalmának véglegesítését követően a rendszer állítja elő.

A kérelem kitöltését és lezárását követően a program előállít egy nyilatkozatot, ezzel tudja majd hitelesíteni a kérelemben megadott adatokat.

A nyilatkozatot minősített tanúsítványon alapuló, legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással³ kell ellátni, vagy azonosításra visszavezetett dokumentumhitelesítés szolgáltatással (AVDH) kell hitelesíteni. Az AVDH szolgáltatás ingyenesen elérhető, azonban ügyfélkapu regisztrációhoz kötött. Az AVDH szolgáltatás a következő helyen érhető el: https://magyarorszag.hu/szuf_avdh_feltoltes.

Az AVDH szolgáltatásának igénybevételével kapcsolatos tájékoztató a palyazat.gov.hu oldalon elérhető.

Az elektronikus aláírás, vagy az AVDH szolgáltatás igénybevétele után:

Mellékelje a véglegesített kérelemhez a minősített elektronikus aláírással ellátott, vagy AVDH szolgáltatással aláírt és hitelesített nyilatkozatot.

A kitöltő program utasításainak megfelelően nyújtsa be a kérelmét.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a hibátlan, teljes elektronikus nyilatkozat nem hiánypótolható jogosultsági feltételnek számít, így a támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése a nyilatkozat hiánya, illetve a hibásan vagy hiányosan kitöltött nyilatkozat benyújtása esetén a Nemzeti Hatóság a támogatási kérelmet hiánypótlási felszólítás nélkül elutasítja.

A támogatási kérelem kitöltését és benyújtását segíti a „Támogatási kérelem kitöltő felhasználói kézikönyv”, amelyet a támogatást igénylők a palyazat.gov.hu weboldalon, az E- ügyintézés almenüjének felületén keresztül érhetnek el. Kérjük, hogy a támogatási kérelem sikeres kitöltése és beküldése érdekében tanulmányozza át a kézikönyvet.

³ Minősített elektronikus aláírás: az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvényben meghatározottak szerint olyan - fokozott biztonságú - elektronikus aláírás, amelyet az aláíró biztonságos aláírás-létrehozó eszközzel hozott létre, és amelynek hitelesítése céljából minősített tanúsítványt bocsátottak ki.

A támogatási kérelmek elbírálásának módja

Az RRF rendelet szerinti HET intézkedési lista olyan tervezési dokumentum, amely a teljes végrehajtási időszakra vonatkozóan programterületenkénti bontásban tartalmazza HET-ben meghatározott reformok, beruházások, mérföldkövek, célértékek elérését és megvalósítását szolgáló valamennyi intézkedést és azok végrehajtási formáját (kivéve a projekt indító támogatási felhívásokat). A HET intézkedési listát kormány határozat rögzíti. A HET intézkedési lista alapján a projektek kiválasztása történhet kiemelt módon, vagy pályázati úton is, utóbbi esetben standard vagy egyszerűsített kiválasztási eljárásrend alkalmazható. Kiemelt kiválasztási eljárásrend abban az esetben alkalmazható, ha a felhívás kedvezményezettje egyértelműen azonosítható a HET intézkedési lista alapján.

A támogatási kérelmek elbírálásának módja standard eljárásrendben

A támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése

A Nemzeti Hatóság a támogatási kérelem elektronikus beérkezését követően haladéktalanul megkezdi a beérkezett támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzését a felhívásban szereplő szempontok szerint.

A felhívásban a Nemzeti Hatóság rendelkezik arról, hogy a támogatási kérelmek értékelése milyen szakaszokban történik. Szakaszos elbírálás esetén az Nemzeti Hatóság legkésőbb a felhívásban rögzített szakasz zárását vagy beadási határnapját követően bocsátja a támogatási kérelmeket jogosultsági és tartalmi értékelésre.

Ha a felhívás lehetőséget nyújt hiánypótlásra és a jogosultsági szempont(ok)nak való megfeleléshez hiánypótlás szükséges, akkor erről a Nemzeti Hatóság a támogatást igénylőt értesíti és legalább 3, legfeljebb 10 naptári napos határidő kitűzésével felszólítja a támogatást igénylőt a támogatási kérelmének kijavítására. Hiánypótlási felhívásra egy alkalommal van lehetőség, a hiánypótlás során a támogatási kérelem tartalmán nem lehet változtatni.

Ha a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően továbbra sem, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán nem állapítható meg, a támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről az Nemzeti Hatóság a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését követően, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejártaát követően értesíti.

Amennyiben a támogatási kérelem megfelel a jogosultsági feltételeknek, a Nemzeti Hatóság megkezdi a támogatási kérelem tartalmi értékelését és erről értesíti a támogatást igénylőt.

A támogatási kérelem tartalmi értékelése

A jogosult támogatási kérelmeket a Nemzeti Hatóság a felhívásban szereplő tartalmi értékelési szempontok szerint értékeli. Az értékelés történhet belső értékelővel vagy a szakpolitikai felelős által kijelölt külső értékelő bevonásával. Az értékelők az adott pályázati felhívás vonatkozásában titoktartási és összeférhetlenségi nyilatkozatot kötelesek tenni.

A tartalmi értékelés folyamata a támogatási kérelmek minőségének tartalmi értékelési szempontok alapján történő vizsgálatát és ez alapján történő minősítését foglalja magában. A tartalmilag értékelt támogatási kérelmeket a Nemzeti Hatóság döntésre terjeszti fel az Nemzeti Hatóság vezetőjének.

Amennyiben a felhívás arról rendelkezik, a Nemzeti Hatóság tartalmi előértékelési szempontokat határozhat meg. A támogatási kérelem elutasításra kerül, ha a projektértékelési

előfeltételek bármelyikének nem felel meg, ez esetben a további értékelési szempontok alapján nem szükséges a támogatási kérelmet értékelni.

Amennyiben az értékelés során felmerül, hogy a támogatási kérelemben található információk nem egyértelműek, ellentmondásokat tartalmaznak, ezek tisztázására a Nemzeti Hatóság egyszeri alkalommal a támogatást igénylőtől tisztázó kérdés formájában információkat kérhet legalább 3, de legfeljebb 10 naptári napos határidő biztosításával. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség.

Döntés-előkészítő bizottság

Amennyiben erről a felhívás rendelkezik, a Nemzeti Hatóság a támogatási kérelemről születő döntés megalapozására Döntés-előkészítő bizottságot állíthat fel, amely minden tartalmilag értékelt projektet megvizsgál és elkészíti a döntési javaslatát. A Döntés-előkészítő bizottság a döntési javaslatot felterjeszti a Nemzeti Hatóság vezetőjének.

Döntés és értesítés

A Nemzeti Hatóság vezetője az értékelő(k) által készített értékelő lap(ok) – Döntés-előkészítő bizottság alkalmazása esetén a DEB döntési javaslata – alapján a támogatási kérelem támogatásáról vagy csökkentett összköltséggel, csökkentett mértékkel, illetve feltétellel történő támogatásáról, a támogatási kérelem elutasításáról dönt.

A nemzeti hatóság a támogatási kérelemről folyamatos elbírálás esetén annak beérkezésétől, szakaszos elbírálás esetén a felhívásban rögzített szakasz zárásától számított harminc napon belül dönt. DEB összehívása esetén a harminc napos határidő tíz nappal meghosszabbodik.

Ha a Döntés-előkészítő bizottság a projektjavaslat támogatását hárommilliárd forintot meghaladó összegben javasolja megállapítani, a támogatási kérelemről – kiemelt projektek kivételével – a Nemzeti Hatóság javaslata alapján az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter dönt.

A döntésről a Nemzeti Hatóság a következőképpen értesíti a támogatást igénylőt:

- a) támogatás esetén a döntésről szóló részletes tájékoztatást és a támogatási szerződés tervezetét vagy támogatói okirat alkalmazása esetén az aláírt támogatói okiratot a döntés jóváhagyásától számított 10 naptári napon belül elektronikusan megküldi a támogatást igénylő részére,
- b) elutasítás esetén a döntésről tájékoztatja a támogatást igénylőt, amely tartalmazza a támogatási kérelem elutasításának részletes indoklását, és a kifogás benyújtásának lehetőségéről és módjáról való tájékoztatást.

A döntésről történő tájékoztatást követően a támogatást igénylő jogosult a támogatási kérelemre vonatkozóan az értékelést megismerni.

Tartaléklista

Ha az adott támogatási kérelem megfelelt a támogathatósághoz szükséges minimális követelményeknek, de forráshiány miatt nem támogatható, vagy az adott területi egységen belül a felhívás alapján csak a legmagasabb pontszámot elérő projekt támogatható, a Nemzeti Hatóság tartaléklistát képezhet. Ha az adott felhívás keretében további forrás kiosztására nyílik lehetőség, illetve a területi egységen belül támogatott projekt megvalósítása megghiúsul, támogatást elsődlegesen az e listán szereplő támogatási kérelmek kaphatnak.

A Nemzeti Hatóság a tartaléklistát addig tartja fenn, amíg a listán szereplő támogatási kérelmek tervezett megvalósítási időszaka összhangban van a programozási időszak finanszírozására

vonatkozó uniós jogszabályi előírásokkal, és reális esély van további forráskiosztásra az adott felhívás vonatkozásában. A tartaléklista megszüntetéséről a Nemzeti Hatóság vezetője dönt.

A tartaléklista megszüntetéséről a tartaléklistán szereplő támogatást igénylőket a Nemzeti Hatóság a megszüntetéstől számított 10 naptári napon belül tájékoztatja.

Támogatási kérelem visszavonása

A támogatást igénylő a támogatási kérelmét a támogatási döntés meghozataláig elektronikusan, az elektronikus alkalmazások használatának szabályai szerint visszavonhatja. A támogatási kérelem visszavonását a Nemzeti Hatóság tudomásul veszi, és erről elektronikusan értesíti a támogatást igénylőt. A visszavonás tudomásulvételével szemben a támogatást igénylő nem élhet kifogással.

A támogatási kérelmek elbírálásának módja egyszerűsített eljárásrendben

A támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése

A felhívásban a Nemzeti Hatóság rendelkezik arról, hogy a benyújtott támogatási kérelmek tartalmi értékelése folyamatos, vagy szakaszos elbírálással történik. Folyamatos elbírálás esetén a Nemzeti Hatóság a támogatási kérelmeket a beérkezés sorrendjében bocsátja jogosultsági és tartalmi értékelésre. Szakaszos elbírálás esetén a Nemzeti Hatóság legkésőbb a felhívásban rögzített szakasz zárását vagy beadási határnapját követően bocsátja a támogatási kérelmeket jogosultsági és tartalmi értékelésre.

Ha a felhívás lehetőséget nyújt hiánypótlásra és a jogosultsági szempont(ok)nak való megfeleléshez hiánypótlás szükséges, akkor erről a Nemzeti Hatóság a támogatást igénylőt értesíti és legalább 3, legfeljebb 10 naptári napos határidő kitűzésével felszólítja a támogatást igénylőt a támogatási kérelemének kijavítására. Hiánypótlási felhívásra egy alkalommal van lehetőség, a hiánypótlás során a támogatási kérelem tartalmán nem lehet változtatni.

Ha a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően továbbra sem, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán nem állapítható meg a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés, a támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről a Nemzeti Hatóság a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését követően, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejárta követően értesíti.

Amennyiben a támogatási kérelem megfelel a jogosultsági feltételeknek, a Nemzeti Hatóság megkezdi a támogatási kérelem tartalmi értékelését és erről értesíti a támogatást igénylőt.

A támogatási kérelem tartalmi értékelése

A jogosult támogatási kérelmeket a Nemzeti Hatóság a felhívásban szereplő tartalmi értékelési szempontok szerint értékeli. A tartalmi értékelés folyamata a támogatási kérelmek minőségének tartalmi értékelési szempontok alapján történő vizsgálatát és ez alapján történő minősítését foglalja magában. Az értékelés történhet belső értékelővel vagy a szakpolitikai felelős által kijelölt külső értékelő bevonásával. Az értékelők az adott pályázati felhívás vonatkozásában titoktartási és összeférhetlenségi nyilatkozatot kötelesek tenni.

A tartalmilag értékelt támogatási kérelmeket a Nemzeti Hatóság döntésre terjeszti fel a Nemzeti Hatóság vezetőjének.

Amennyiben a felhívás arról rendelkezik, a Nemzeti Hatóság tartalmi előértékelési

szempontokat határozhat meg. A támogatási kérelem elutasításra kerül, ha a projektértékelési előfeltételek bármelyikének nem felel meg, ez esetben a további értékelési szempontok alapján nem szükséges a támogatási kérelmet értékelni.

Amennyiben az értékelés során felmerül, hogy a támogatási kérelemben található információk nem egyértelműek, ellentmondásokat tartalmaznak, ezek tisztázására a Nemzeti Hatóság egyszeri alkalommal a támogatást igénylőtől tisztázó kérdés formájában információkat kérhet legalább 3, de legfeljebb 10 naptári napos határidő biztosításával. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség.

Döntés és értesítés

A Nemzeti Hatóság vezetője a támogatási kérelem támogatásáról vagy csökkentett összköltséggel, csökkentett mértékkel, illetve feltétellel történő támogatásáról vagy a támogatási kérelem elutasításáról dönt.

A Nemzeti Hatóság a támogatási kérelemről folyamatos elbírálás esetén annak beérkezésétől, szakaszos elbírálás esetén a felhívásban rögzített szakasz zárásától számított harminc napon belül dönt.

A döntésről a Nemzeti Hatóság a következőképpen értesíti a támogatást igénylőt:

- a) támogatás esetén a döntésről tájékoztatja a támogatást igénylőt és az aláírt támogatói okiratot a döntés jóváhagyásától számított 10 naptári napon belül elektronikusan megküldi,
- b) elutasítás esetén a döntésről tájékoztatja a támogatást igénylőt, amely tartalmazza a támogatási kérelem elutasításának részletes indoklását, és a kifogás benyújtásának lehetőségéről és módjáról való tájékoztatást.

A döntésről történő tájékoztatást követően a támogatást igénylő jogosult a támogatási kérelemre vonatkozóan az értékelést megismerni.

Tartaléklista

Ha az adott támogatási kérelem megfelelt a támogathatósághoz szükséges minimális követelményeknek, de forráshiány miatt nem támogatható, vagy az adott területi egységen belül a felhívás alapján csak a legmagasabb pontszámot elérő projekt támogatható, a Nemzeti Hatóság tartaléklistát képezhet. Ha az adott felhívás keretében további forrás kiosztására nyílik lehetőség, illetve a területi egységen belül támogatott projekt megvalósítása megghiúsul, támogatást elsődlegesen az e listán szereplő támogatási kérelmek kaphatnak.

A Nemzeti Hatóság a tartaléklistát addig tartja fenn, amíg a listán szereplő támogatási kérelmek tervezett megvalósítási időszaka összhangban van a programozási időszak finanszírozására vonatkozó uniós jogszabályi előírásokkal, és reális esély van további forráskiosztásra az adott felhívás vonatkozásában. A tartaléklista megszüntetéséről a Nemzeti Hatóság vezetője dönt.

A tartaléklista megszüntetéséről a tartaléklistán szereplő támogatást igénylőket a Nemzeti Hatóság a megszüntetéstől számított 10 naptári napon belül tájékoztatja.

Támogatási kérelem visszavonása

A támogatást igénylő a támogatási kérelmét a támogatási döntés meghozataláig elektronikusan, az elektronikus alkalmazások használatának szabályai szerint visszavonhatja. A támogatási kérelem visszavonását a Nemzeti Hatóság tudomásul veszi, és erről elektronikusan értesíti a támogatást igénylőt. A visszavonás tudomásulvételével szemben a támogatást igénylő nem élhet kifogással.

A támogatási kérelmek elbírálásának módja kiemelt eljárásrendben

A támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése

A Nemzeti Hatóság a támogatási kérelem elektronikus beérkezését követően haladéktalanul megkezdi a jogosultsági ellenőrzést a felhívásban szereplő szempontok szerint.

Ha a felhívás lehetőséget nyújt hiánypótlásra és a jogosultsági szempont(ok)nak való megfeleléshez hiánypótlás szükséges, akkor erről a Nemzeti Hatóság a támogatást igénylőt értesíti és legalább 3, legfeljebb 10 naptári napos határidő kitűzésével felszólítja a támogatást igénylőt a támogatási kérelmének kijavítására. Hiánypótlási felhívásra egy alkalommal van lehetőség, a hiánypótlás során a támogatási kérelem tartalmán nem lehet változtatni.

Ha a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően továbbra sem, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán nem állapítható meg a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés, a támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről az Nemzeti Hatóság a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését követően, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejárta követően értesíti.

Amennyiben a támogatási kérelem megfelel a jogosultsági feltételeknek, a Nemzeti Hatóság megkezdi a támogatási kérelem tartalmi értékelését és erről értesíti a támogatást igénylőt.

A támogatási kérelem tartalmi értékelése

A jogosult támogatási kérelmeket a Nemzeti Hatóság a felhívásban szereplő tartalmi értékelési szempontok szerint értékeli. Az értékelés történhet belső értékelővel vagy a szakpolitikai felelős által kijelölt külső értékelő bevonásával. Az értékelők az adott felhívás vonatkozásában titoktartási és összeférhetlenségi nyilatkozatot kötelesek tenni.

A tartalmi értékelés folyamata a támogatási kérelmek minőségének tartalmi értékelési szempontok alapján történő vizsgálatát és ez alapján történő minősítését foglalja magában. A tartalmilag értékelt támogatási kérelmeket az Nemzeti Hatóság döntésre terjeszti fel a Nemzeti Hatóság vezetőjének.

Amennyiben a felhívás arról rendelkezik, a Nemzeti Hatóság tartalmi előértékelési szempontokat határozhat meg. A támogatási kérelem elutasításra kerül, ha a projektértékelési előfeltételek bármelyikének nem felel meg, ez esetben a további értékelési szempontok alapján nem szükséges a támogatási kérelmet értékelni.

Amennyiben az értékelés során felmerül, hogy a támogatási kérelemben található információk nem egyértelműek, ellentmondásokat tartalmaznak, ezek tisztázására a Nemzeti Hatóság egyszeri alkalommal a támogatást igénylőtől tisztázó kérdés formájában információkat kérhet legalább 3, de legfeljebb 10 naptári napos határidő biztosításával. A tisztázó kérdés megválaszolása során a kérelem tartalmi elemeinek módosítására nincs lehetőség.

Döntés a támogatási kérelmekről

A Nemzeti Hatóság az értékelt támogatási kérelmeket döntésre felterjeszti az Nemzeti Hatóság vezetőjének. Az értékelt támogatási kérelmekről a Nemzeti Hatóság vezetője a következőképpen dönthet:

- a) csökkentett elszámolható összköltséggel, támogatási összeggel vagy támogatási alappal támogatja,

b) a támogatási jogviszony létrehozásához szükséges feltételek teljesítésének esetén támogatja, vagy

c) elutasítja.

A döntésről a Nemzeti Hatóság a következőképpen értesíti a támogatást igénylőt:

a) támogatás esetén a döntésről szóló részletes tájékoztatást és a támogatási szerződés tervezetét vagy támogatói okirat alkalmazása esetén az aláírt támogatói okiratot a döntés jóváhagyásától számított 10 naptári napon belül elektronikusan megküldi a támogatást igénylő részére,

b) elutasítás esetén a döntésről tájékoztatja a támogatást igénylőt, amely tartalmazza a támogatási kérelem elutasításának részletes indoklását, és a kifogás benyújtásának lehetőségéről és módjáról való tájékoztatást.

A döntésről a Nemzeti Hatóság értesíti a támogatást igénylőt. A döntésről történő tájékoztatást követően a támogatást igénylő jogosult a támogatási kérelemre vonatkozóan az értékelést megismerni.

Támogatási kérelem visszavonása

A támogatást igénylő a támogatási kérelmét a támogatási döntés meghozataláig elektronikusan, az elektronikus alkalmazások használatának szabályai szerint visszavonhatja. A támogatási kérelem visszavonását a Nemzeti Hatóság tudomásul veszi, és erről elektronikusan értesíti a támogatást igénylőt. A visszavonás tudomásulvételével szemben a támogatást igénylő nem élhet kifogással.

4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről

A támogatást igénylő vagy a kedvezményezett a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától a támogatási jogviszony időtartama alatt valamely folyamatot, részfolyamatot lezáró döntés ellen kifogást nyújthat be, ha a pályázati eljárásra, a támogatási igény befogadására, a támogatási döntés meghozatalára, a támogatói okirat kiadására vagy a támogatási szerződés megkötésére, a támogatás folyósítására, visszakövetelésére vonatkozó eljárás jogsabálysértő, vagy a felhívásba, illetve a támogatási szerződésbe ütközik.

A kifogás benyújtására a kifogásolt döntést hozó szervnél a kifogásolt intézkedésről való tudomásszerzéstől számított 10 napon belül egy alkalommal, az indokok megjelölésével van lehetőség. A támogatást igénylő kifogását a Pályázati e-ügyintézés felület Kifogáskezelés moduljában található adatlap kitöltésével és elküldésével elektronikus úton nyújthatja be. A határidőn túl benyújtott kifogás érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül. Indokolás, pontos hivatkozás hiányában a kifogás érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül. A kifogás elbírálása során kizárólag a kifogásban vitatottak kivizsgálására kerül sor.

A kifogásolt döntést hozó szerv a döntése ellen benyújtott kifogás esetén a kifogásban foglaltaknak, az annak beérkezésétől számított 10 napon belül helyt ad, egyúttal gondoskodik a jogszerű állapot helyreállításáról, vagy a kifogást és az abban foglaltakkal kapcsolatos írásbeli szakmai álláspontját a kifogás beérkezésétől számított 10 napon belül elbírálásra megküldi az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszternek. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter a kifogásban foglaltaknak helyt ad, egyúttal gondoskodik a jogszerű állapot helyreállításáról, vagy a kifogást elutasítja.

A kifogás a beérkezéstől számított 30 napon belül kerül elbírálásra. Az elbírálás határideje egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbítható. Erről a határidő lejárta előtt kap tájékoztatást a kifogás benyújtója. A kifogás elbírálásáig a kifogásban foglaltakkal összefüggő eljárási határidők nyugszanak. Az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter a kifogás tárgyában hozott döntésről az indokok megjelölésével értesíti a támogatást igénylőt vagy a kedvezményezettet, valamint a kifogásolt döntést hozó szervezetet. A kifogás tárgyában hozott döntés ellen további kifogás előterjesztésének nincs helye.

5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről

A támogatásban részesített támogatást igénylővel a Nemzeti Hatóság támogatási szerződést köt vagy részére támogatói okiratot bocsát ki a felhívás rendelkezései szerint.

Támogatói okirat

A támogatói okiratot a támogató minősített elektronikus aláírással ellátva bocsátja ki a támogatás megítéléséről szóló tájékoztatással egyidejűleg.

Ha a támogatói okiratban meghatározott valamely feltétel eltér a kedvezményezett által benyújtott támogatási kérelem feltételeitől, úgy a támogatási jogviszony létrejöttéhez a támogatói okirat kedvezményezett általi elfogadása is szükséges.

A kedvezményezett általi elfogadásnak kell tekinteni, ha a támogatói okirat átvételét követően a kedvezményezett a kifogás benyújtására nyitva álló határidőben kifogást nem nyújt be.

Ha a támogatói okirat hatályba lépéséhez feltételek teljesítése szükséges, a támogatói okirat addig nem lép hatályba — és így támogatás folyósítására sem kerülhet sor —, amíg a kedvezményezett a feltételeket nem teljesítette. Ha a feltételek kedvezményezett általi teljesítésére a támogatói okiratban rögzített időpontig nem kerül sor, a támogatói okirat érvényét veszti.

Támogatási szerződés

Főszabály szerint támogatási szerződés akkor köthető, ha a kedvezményezett a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges, a Nemzeti Hatóság által meghatározott dokumentumokat, igazolásokat a megadott határidőn belül hiánytalanul és hibátlanul megküldte és a kedvezményezett minden, a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges feltételt teljesített. A támogatásról szóló értesítésben a támogatási szerződés megkötésére meghatározandó időpont - a támogatói okirat kivételével - nem haladhatja meg a támogatási döntésről szóló értesítés kedvezményezett általi kézhezvételét követő harminc napot. A határidőbe a végső kedvezményezett hiánypótlási és tisztázó kérdésre adott válaszadási ideje, valamint a kifogás elbírálásának időtartama nem számít bele.

Ha a feltételek teljesítésére a támogatási szerződés megkötését követő harminc napon belül nem kerül sor, a támogatói döntés hatályát veszti. A támogatási döntés érvényét veszti és a támogatási szerződés megkötésére nem kerül sor, ha a kedvezményezett a támogatási szerződés megkötésétől visszalép.

A szerződéskötési folyamat főbb lépései

- A Nemzeti Hatóság megküldi a támogatás megítéléséről hozott döntéssel egyidejűleg a támogatási szerződés tervezetét, a támogatási szerződés megkötéséhez benyújtandó dokumentumok és a szerződés megkötéséhez szükséges feltételek listáját.
- A kedvezményezett a Nemzeti Hatóság által előírt dokumentumokat a megjelölt határidőben megküldi.
- Ha a kedvezményezett által megküldött dokumentumok hiányosak vagy hibásak, a Nemzeti Hatóság a beérkezéstől számított 10 naptári napon belül, legalább 3, legfeljebb 10 naptári napos határidő kitűzésével, az összes hiány, illetve hiba egyidejű megjelölésével hiánypótlásra hívja fel a kedvezményezettet.
- Ha a szerződéskötéshez szükséges valamely információ nem egyértelmű vagy

ellentmondást tartalmaz, egy alkalommal a Nemzeti Hatóság tisztázó kérdést intézhet a kedvezményezetthez. A tisztázó kérdés megválaszolására legalább 3, legfeljebb 10 napos határidőt szükséges biztosítani.

- A Nemzeti Hatóság a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok hiánytalan kézhezvételét követően a támogatási szerződést a kedvezményezettnek aláírásra megküldi.
- A kedvezményezett az általa aláírt támogatási szerződést a Nemzeti Hatóság részére visszaküldi, amely a Nemzeti Hatóság aláírása után hatályba lép, amennyiben nem került sor a támogatási szerződésben halasztó hatályú feltétel kitűzésére.

Ha a kedvezményezett minősített elektronikus aláírással ellátva nyújtotta be támogatási kérelmét, a támogatási szerződés megkötésére is minősített elektronikus aláírással kerül sor.

Ha a támogatási szerződés megkötéséhez harmadik féltől függő feltételek teljesítése szükséges, a feltételek teljesítésének hiányában is megköthető a támogatási szerződés azzal, hogy a támogatási szerződés a feltételek teljesítése esetén lép hatályba.

Ha a feltételek teljesítése a kedvezményezett érdekkörén kívül, a támogatási jogviszonnyal összefüggésben felmerült okból, a feltételek teljesítésére megadott határidőn belül nem lehetséges, a Nemzeti Hatóság a kedvezményezett indokolt kérelmére vagy saját hatáskörében a határidőt egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja.

A támogatási szerződés megkötése előtt a Nemzeti Hatóság helyszíni szemlét rendelhet el, amelynek során a 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kohéziós rendelet) 99. §-a, valamint az alábbiak szerint kell eljárni:

- A Nemzeti Hatóság a támogatási szerződés hatálybalépését megelőzően helyszíni szemlét rendelhet el a támogatási kérelemben rögzített adatok ellenőrzése érdekében.
- A helyszíni szemlét a Nemzeti Hatóság által megbízólevéllel megbízott legalább két fő végzi.
- Ha a támogatást igénylő a helyszíni szemle lebonyolítását akadályozza, a Nemzeti Hatóság a támogatási kérelmet elutasíthatja. Az akadályoztatást jegyzőkönyvvel, vagy más hitelt érdemlő módon dokumentálni kell.
- A helyszíni szemlét végző a helyszíni szemléről jegyzőkönyvet készít.

Támogatás csak hatályos támogatási szerződés alapján folyósítható.

A támogatási szerződés módosításának szabályait az Általános Szerződési Feltételek (ÁSZF) tartalmazza.

6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató

Az RRF rendelet 86. § (7) bekezdése értelmében projektindító támogatás vonatkozásában nem kell biztosítékot nyújtani, ezért az alábbiak nem vonatkoznak projektindító támogatás nyújtására.

A támogatási szerződésben rendelkezni kell a támogatás visszavonásának, a támogatási szerződéstől történő elállásnak, illetve szabálytalanság esetén a visszafizetendő támogatás visszafizetésének biztosítékairól.

A biztosítéknyújtásra kötelezett kérelemre mentesülhet a biztosítéknyújtási kötelezettség alól abban az esetben, amennyiben rendelkezik legalább egy lezárt, teljes üzleti évvel, és szerepel az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 206. §-a szerint közzétett köztartozásmentes adózói nyilvántartásban, vagy a köztartozás-mentességét harminc napnál nem régebbi nemleges adóigazolással igazolja.

A biztosítéki értéknek fedeznie kell legalább a kifizetési igénylésben igényelt, és a már kifizetett támogatás együttes összegét. A kedvezményezett a kifizetési igénylésben igényelt támogatási összegnek megfelelően megemelt biztosíték rendelkezésre állását legkésőbb a kifizetési igénylés benyújtásával egyidejűleg igazolja. Ha a kedvezményezett az igazolást a kifizetési igénylés hiánypótlását követően sem nyújtja be, a kifizetési igénylést el kell utasítani. Ha a kedvezményezett a megemelt biztosíték rendelkezésre állását utóbb igazolja, az elutasított kifizetési kérelem ismételt benyújtható.

A biztosíték a biztosítéknyújtási kötelezettséggel érintett időszaknál rövidebb lejárattal is rendelkezésre bocsátható azzal, hogy a kedvezményezettnek legalább negyvenöt nappal a biztosíték érvényességének lejárata előtt igazolnia kell a biztosíték meghosszabbítását vagy cseréjét. Biztosítékcseréről a Nemzeti Hatóság a kedvezményezett erre irányuló kérelme beérkezését követő harminc napon belül dönt.

A biztosítékról szóló dokumentumnak tartalmaznia kell a projekt azonosító számát, címét, valamint a biztosíték értékét. Ha a biztosíték a vonatkozó jogszabályok szerint valamely nyilvántartásba való bejegyzéssel jön létre, a bejegyzés a támogatás folyósításának feltétele.

A biztosíték a felhívás szerint lehet:

- a) hitelintézet által kibocsátott garanciavállaló nyilatkozat,
- b) ingatlan jelzálogjog,
- c) a támogatást igénylő gazdasági társaság vagy nonprofit szervezet cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselőjének, legalább 50%-os közvetlen tulajdonrészrel rendelkező tulajdonosának, vagy együttesen legalább 50%-os közvetlen tulajdonrészrel rendelkező természetes személy tulajdonosainak kezességvállalása,
- d) garanciaszervezet által vállalt kezesség,
- e) biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény,
- f) az Áht. 92. § (1) bekezdése szerinti állami kezesség,
- g) hitelintézet által kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény.

Ha a biztosíték mérsékelhető vagy megszüntethető, a Nemzeti Hatóság haladéktalanul kiadja az erre vonatkozó nyilatkozatot. A biztosítéknyújtási kötelezettség megszűnése esetén a biztosíték megszüntetésének költsége a kedvezményezettet terheli.

Menteség a biztosíték-nyújtási kötelezettség alól

Mentes a biztosíték-nyújtási kötelezettség alól:

- a) a költségvetési szerv,
- b) az egyházi jogi személy,
- c) a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, az önkormányzati társulás, ha
 - ca) a támogatás teljes egészében önként vállalt helyi közügy megoldását vagy önkormányzati kötelező feladat ellátását szolgálja, vagy
 - cb) a fejlesztés tárgya vagy a fejlesztés eredményeként létrejövő vagyontárgy önkormányzati törzsvagyon vagy azzá válik,
- d) a vízgazdálkodási társulat, ha a támogatást teljes egészében az általa üzemeltetett önkormányzati vagy állami tulajdonú vizek és vízi létesítmények fejlesztésére használja fel,
- e) a Ptk. 8:2. §-a szerinti többségi állami befolyás alatt álló gazdasági társaság, ha a támogatásból létrejövő vagyon ingyenesen
 - ea) az állam, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat vagy önkormányzati társulás, vagy
 - eb) a projekt fenntartására vonatkozó időszaknak megfelelő tartamú elidegenítési és terhelési tilalom kikötése mellett vasúti pályahálózat működtetője vagy közszolgáltatást ellátó gazdasági társaság kizárólagos tulajdonába kerül,
- f) a Ptk. 8:2. §-a szerinti többségi önkormányzati befolyás alatt álló gazdasági társaság, ha a támogatást tömegközlekedési tárgyú projekt megvalósításához kapja és a támogatásból létrejövő vagyon ingyenesen az önkormányzat vagy a többségi önkormányzati befolyás alatt álló gazdasági társaság kizárólagos tulajdonába kerül,
- g) a kedvezményezett, ha a támogatás nem haladja meg a húszmillió forintot,
- h) az állam, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat vagy önkormányzati társulás többségi befolyása alatt álló, az e) és f) pont alapján a biztosítéknyújtási kötelezettség alól nem mentes gazdasági társaság, ha a támogatást
 - ha) az állam, helyi önkormányzat, nemzetiségi önkormányzat, önkormányzati társulás vagy – központi költségvetési szerv kivételével – költségvetési szerv vagyonának fejlesztésére fordítja, vagy
 - hb) a ha) alpontban meghatározott szervezetek valamelyikének többségi befolyása alatt álló jogi személy olyan vagyonának fejlesztésére fordítja, amely közfeladat ellátását szolgálja, vagy közfeladat ellátását mozdítja elő és a biztosítéknyújtási kötelezettség alól kormányhatározat mentesíti,
- i) a szociális szövetkezet,
- j) a műszaki, szakmai érdekképviselőt ellátó köztestület,
- k) a megvalósítási időszakra az a kedvezményezett, aki a támogatás kifizetését a projekt megvalósítását követően, egy összegben kéri,
- l) a társasház és a lakásszövetkezet a szociális célú városrehabilitációra vonatkozó felhívás keretében,
- m) kérelemre az a kedvezményezett, amely rendelkezik legalább egy lezárt, teljes üzleti évvel és szerepel a köztartozásmentes adózói adatbázisban vagy a köztartozás-mentességét harminc napnál nem régebbi nemleges adóigazolással igazolja,
- n) a térségi fejlesztési tanács,
- o) az állam által alapított vagyonkezelő alapítvány és az ilyen alapítvány által fenntartott jogi személy.

A felhívás eltérő rendelkezése hiányában nem köteles biztosítékot nyújtani a kedvezményezett, ha a támogatás

- a) nem beruházási célú, vagy
- b) kutatás-fejlesztésre vagy innovációra irányul.

7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek

Nem támogatható olyan projekt, amely a beruházást, illetve a fejlesztést olyan ingatlanon (saját, lízingelt vagy bérelt) kívánja megvalósítani, amely a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától nem per - és igénymentes, kivéve, ha a támogatást igénylő az igény jogosultja.

Amennyiben a beruházást, illetve fejlesztést osztatlan közös tulajdonban álló ingatlanon kívánják megvalósítani, a támogatási kérelem jogosultságának feltétele a tulajdonostársak között közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt használati megállapodás, és az ahhoz tartozó használati megosztásra vonatkozó vázrajz támogatási kérelemmel történő benyújtása. A per- és igénymentesség követelményének az osztatlan közös tulajdon azon tulajdoni hányada vonatkozásában kell teljesülnie, amelyen a beruházás(fejlesztés) megvalósul.

A felhívás eltérő rendelkezése hiányában a fejlesztéssel érintett ingatlan vonatkozásában elegendő szemle típusú, E-hiteles (TAKARNET rendszerből lekért) tulajdoni lap másolat is.

1. Amennyiben az ingatlan a támogatást igénylő kizárólagos tulajdonában van, a támogatást igénylőnek azt szemle típusú tulajdoni lap másolat benyújtásával szükséges igazolnia.
2. **Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan a támogatást igénylő kizárólagos tulajdonába kerül:**

A tulajdonos váltást a támogatást igénylőnek/ kedvezményezettnek a vonatkozó szemle típusú tulajdoni lap másolat bemutatásával szükséges igazolnia, melyen a támogatást igénylő/ kedvezményezett/ Magyar Állam tulajdonosként kerül feltüntetésre.

Kisajátítás esetén a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülönbözlet megfizetésének egyes kérdéseiről szóló 178/2008. (VII.3.) Korm. rendelet szerinti kisajátítási terv alapján az érintett ingatlanok tulajdoni lapjait a kedvezményezett a projekt záró kifizetési igénylésével egyidejűleg köteles benyújtani.

3. **Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad nem kerül a támogatást igénylő tulajdonába:**
 - Közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt tulajdonosi nyilatkozat szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelemben szereplő projekt megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához;
 - Érintett ingatlanok szemle típusú tulajdoni lap másolatait szükségesek;

A szerződés:

- legalább a projekt megvalósítás végéig szól,
- tartalmazza a projekt megvalósítás végére, a támogatási kérelem fejlesztés megvalósítására vonatkozó biztosítékokat, illetve a szerződésszegés esetére vonatkozó felelősséget,
- nem tartalmazhat olyan rendelkezést, melynek alapján a felek bármelyike azt rendes felmondással megszüntetheti, vagy attól egyoldalúan elállhat. A szerződésben

foglalt jogok és kötelezettségek harmadik személy részére történő átruházása kizárólag a Nemzeti Hatóság előzetes írásbeli beleegyezésével gyakorolható,

- nem tartalmazhat olyan rendelkezést, ami a bérlő, használó számára az elvitel jogát korlátozná,
- tartalmaznia kell olyan rendelkezést, amely biztosítja, hogy az ingatlan tulajdonosa a fejlesztés révén ne részesülhessen — az állami támogatási szabályok szerint — jogtalan előnyben (pl.: a jogviszony megszűnésének szabályozása körében ki kell térni különösen a fejlesztés esetleges maradványértékének elszámolására, oly módon, hogy az ingatlan tulajdonosa a maradványérték megtérítésére köteles, amennyiben az nem került egyéb módon ellentételezésre).

Speciális esetek:

Szolgalmi jog: Amennyiben a projekt megvalósításához megfelelő, úgy az adott ingatlanra vonatkozó, a projekt megvalósítását lehetővé tevő szolgalmi joggal is biztosítható az ingatlanra vonatkozó jogosultság. Amennyiben a támogatást igénylő, illetve állami vagyongazdálkodó esetében a Magyar Állam a támogatási szerződés megkötéséig rendelkezik a tulajdoni lapon bejegyzett szolgalmi joggal, akkor a tulajdonosi nyilatkozat, valamint használati jogcímet biztosító szerződés benyújtása nem szükséges, elegendő a szemle típusú tulajdoni lap. Amennyiben az ingatlan-nyilvántartásban még nem került feltüntetésre, a szolgalmi jog alapítását igazoló határozatot, megállapodást is csatolni kell.

Közös tulajdon: Amennyiben nem áll rendelkezésre megosztási vázrajz és közös tulajdon használatára vonatkozó, közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban rögzített megállapodás, vagy ezt meghatározó jogerős bírósági ítélet, a támogatási kérelem benyújtásáig valamennyi tulajdonostárs nyilatkozata szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához.

Amennyiben az ingatlanra vonatkozóan rendelkezésre áll megosztási vázrajz és/ vagy használati megállapodás, és:

- a fejlesztés kizárólag a támogatást igénylő által használt ingatlanrészt érinti, tulajdonosi hozzájárulás csatolása nem szükséges, kizárólag a megosztási vázrajz és/vagy használati megállapodás benyújtása szükséges;
- a fejlesztés nem kizárólag a támogatást igénylő által használt ingatlanrészt érinti, a támogatási szerződés megkötéséig valamennyi tulajdonostárs közokiratba vagy teljesbizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozata is szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához.

4. Amennyiben a beruházással érintett ingatlan állami tulajdonban van, a kincstári vagyon részét képezi, vagy önkormányzati tulajdonban van, úgy az alábbi dokumentumokat szükséges benyújtani a főszabálytól eltérően legkésőbb az első kifizetési kérelem (beleértve az előlegigénylést is) benyújtásáig:

- I. Amennyiben a támogatást igénylő vagyongazdálkodási, haszonbérleti szerződés vagy törvényben történő kijelölés alapján **közvetlen jogviszonyban áll a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt-vel** (a továbbiakban: MNV Zrt.) **vagy a Nemzeti Földalapkezelővel:**

- Központi költségvetési szerv által, kizárólag saját vagyonkezelésében lévő, MNV Zrt. illetékességébe tartozó állami ingatlan(ko)n megvalósított fejlesztés esetén:
 - o szemle típusú tulajdoni lap szükséges;
- Egyéb — központi költségvetési szerv által nem kizárólag saját vagyonkezelésében lévő vagy központi költségvetési szervtől eltérő személy által állami ingatlanokon megvalósított — fejlesztések esetén, vagy a Nemzeti Földalapkezelő illetékességébe tartozó ingatlanon megvalósított fejlesztés esetén
 - o az MNV Zrt. vagy a Nemzeti Földalapkezelő nyilatkozata szükséges arról, hogy hozzájárul a projekt megvalósításához, és nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
 - o szemle típusú tulajdoni lap szükséges.

II. Amennyiben a támogatást igénylő az MNV Zrt-től vagy a Nemzeti Földalapkezelőtől eltérő szervezettel áll az állami ingatlan tekintetében bérleti, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító közvetlen jogviszonyban:

- Központi költségvetési szerv vagyonkezelésében lévő ingatlanon a támogatást igénylő harmadik személy által megvalósítani tervezett fejlesztés, amennyiben a központi költségvetési szerv meghatalmazást kapott az MNV Zrt.-től a tulajdonosi hozzájárulás kiadásához szükséges:
 - o a központi költségvetési szerv MNV Zrt.-től kapott felhatalmazásának másolata, amennyiben az nem található meg az MNV Zrt. honlapján;
 - o a központi költségvetési szerv által kiadott vagyonkezelői és tulajdonosi hozzájárulás, amellyel hozzájárul a projekt megvalósításához, és kijelenti, hogy nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
 - o szemle típusú tulajdoni lap;
 - o bérleti, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződés.
- Egyéb – MNV Zrt. által kiadott felhatalmazással nem rendelkező, vagy a Nemzeti Földalapkezelő illetékességébe tartozó, központi költségvetési szervvagyonkezelésében lévő ingatlanon, vagy bármely egyéb, harmadik személy általmegvalósított – fejlesztés esetén szükséges:
 - o az MNV Zrt. vagy a Nemzeti Földalapkezelő nyilatkozata arról, hogy hozzájárul a projekt megvalósításához, és nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;

- a támogatást igénylővel az állami ingatlan tekintetében bérleti vagy egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító közvetlen jogviszonyban lévő szervezet/személy által kiadott hozzájárulás, amellyel hozzájárul a projekt megvalósításához, és kijelenti, hogy nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló hasznosítási és/ vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi.
- szemle típusú tulajdoni lap.

III. Amennyiben a beruházással érintett ingatlan önkormányzati tulajdonban van szükséges:

- érintett ingatlanok szemle típusú tulajdoni lap másolatai;
- amennyiben releváns:
 - Tulajdonosi nyilatkozat szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához;
 - A támogatást igénylőnek/ kedvezményezettnek legalább a projekt megvalósítás végéig szóló bérleti, vagyonkezelési, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia.

Felhívjuk a figyelmet továbbá, hogy amennyiben a felhívás kizárta a lakóingatlanok fejlesztését, azonban a fejlesztéssel érintett ingatlan a beruházás megkezdését megelőzően lakáscélú ingatlannak minősül, úgy **legkésőbb záró kifizetési igénylés benyújtásakor a kedvezményezett köteles az épület fő rendeltetés szerinti jellegének megváltozásáról szóló módosított tulajdoni lapot benyújtani.**

Igénymentesség fogalma: senkinek nincs az ingatlanra vonatkozó, akár a jelenben, akár a jövőben esedékes olyan, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény szerinti bejegyzett joga, feljegyzett ténye, amely az ingatlan tulajdonosát vagy tulajdonjogának megszerzőjét az ingatlanhoz fűződő tulajdonosi jogainak gyakorlásában olyan módon és/ vagy mértékben akadályozná vagy korlátozná, hogy az a támogatási kérelembe foglalt célok és a támogatási szerződésbe foglalt kötelezettségek teljesítését jelentős mértékben korlátozza, illetve akadályozza.

Különösen, de nem kizárólagos jelleggel az alábbi – a tulajdoni lapon bejegyzett – jogok illetve tények minősülnek igénynek, ezek fennállása esetén az ingatlan nem minősül igénymentesnek:

- visszavásárlási és vételi jog kivéve,
 - ha a vételi jog az ingatlant terhelő jelzálogjoghoz kapcsolódik;
 - ha a támogatást igénylő olyan visszavásárlási joggal terhelt ingatlanon kívánja megvalósítani a projektet, amelynek tulajdonjogát települési önkormányzat beépítési, fejlesztési kötelezettséggel ruházta át a támogatást igénylő részére és ennek biztosítására kötötte ki visszavásárlási jogát;
- végrehajtási jog;
- a tulajdonossal szemben megindított felszámolási eljárás, végelszámolás;
- bírósági ítéleten alapuló tulajdoni korlátozás;
- bírósági vagy hatósági határozaton alapuló telekalakítási és építési tilalom; elrendelésének ténye, valamint egyéb építésügyi korlátozás, kivéve, ha a fejlesztéssel létrehozandó épületre az építésügyi korlátozás nem vonatkozik;
- kisajátítási és telekalakítási eljárás megindításának a ténye, kivéve, ha a fejlesztéssel

kapcsolatos telekterület bővítését célozza;

- árverés, nyilvános pályázat kitűzésének ténye;
- zárlat, zár alá vétel, zár alá vételt megelőző biztosítási intézkedés;
- tulajdonjog fenntartással történő eladás;
- az ingatlan-nyilvántartási eljárás felfüggesztésének ténye;

Amennyiben a tulajdoni lap fent fel nem sorolt bejegyzést, tényt tartalmaz, abban az esetben a Nemzeti Hatóság az értékelés során vagy a támogatási szerződés megkötésének feltételeként igazolásokat, okiratokat kérhet be az igénymentességnek való megfelelés vizsgálata érdekében.

Nem minősülnek igénynek a tulajdoni lapon bejegyzett terhek, így különösen

- a jelzálogjog,
- az elidegenítési és terhelési tilalom,
- a szolgálomak.

Állami támogatási szabályok

Amennyiben az ingatlan fejlesztésre irányuló a támogatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, a Kedvezményezett köteles az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokat betartani. Ha az állami támogatás jogcíméből fakadóan a projektekre nézve fenntartási időszak kerül előírásra, a támogatás terhére létrehozott vagyon – a támogatásból megvalósuló beruházással érintett ingatlan –, a beruházást követő 5. év végéig, kis- és középvállalkozás esetén 3. év végéig csak a Támogató előzetes jóváhagyásával idegeníthető el. Hozzájárulás hiányában elidegenített vagyon esetében a Kedvezményezett köteles a Beruházás teljes értékére, beleértve a tárgyi eszközökre és az ahhoz kapcsolódó egyéb tevékenységekre eső támogatás időarányos, értékcsökkenéssel korrigált összegét az Áht. 53/A § (2) bekezdése szerinti kamattal növelten egy összegben Támogatónak visszafizetni. A kamat a visszafizetés időpontjában kerül meghatározásra. Az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szerv kedvezményezettet kamatfizetési kötelezettség nem terheli.

8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről

1. Projekt mérföldkövek

A projekt ütemezett megvalósítása érdekében a felhívás rendelkezése alapján, a támogatást igénylő projekt mérföldköveket határoz meg a projekt céljának elérése érdekében. A projekt mérföldköve a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul.

A támogatást igénylő által a költségvetésben betervezett tevékenységek, illetve elszámolható költségek áthúzódhatnak a projekt mérföldköveken.

A felhívás a projekt mérföldkövek számára, illetve az egyes projekt mérföldkövek tartalmára vonatkozóan is tartalmazhat konkrét elvárásokat.

A kedvezményezett a támogatási szerződésben foglalt ütemezés szerinti projekt mérföldkövek elérését követő tizenöt napon belül köteles időközi kifizetési igénylést és szakmai beszámolót benyújtani a projekt műszaki-szakmai előrehaladásának bemutatásával a projekt eredményességéről, valamint hatékonyságáról. A projekt mérföldkövhöz vállalt eredmények alátámasztását szolgáló dokumentumokat a beszámolóhoz kell csatolni.

A Nemzeti Hatóság a felhívásban a következő szempontok figyelembe vételével alakítja ki a projekt mérföldkövekre vonatkozó elvárásokat:

- Az Európai Bizottságtól való forrásfelhívás tagállami szinten a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervben (a továbbiakban: HET) vállalt mérföldkövek és célok teljesítése függvényében lehetséges. A konstrukciónak (legyen az kiemelt vagy pályázatos) időben, számosságában és minőségében a HET-ben tett vállalásokat hoznia kell.
- A projektekben úgy kell a projekt mérföldköveket megtervezni, hogy a HET-ben valamint a tagállam és az Európai Bizottság között létrejött operatív megállapodásban vállaltak határidőre teljesüljenek, és azok az Európai Bizottság felé a HET ütemterve szerinti időpontokban bemutatásra kerülhessenek. A projektszinten teljesült vállalások teljesülését a kedvezményezett a szakmai beszámolóban mutatja be, szakmai beszámoló az időközi kifizetési igényléssel együtt a projekt mérföldkövet követő 15 napon belül nyújtandó be. A Nemzeti Hatóságnak validálnia szükséges a kedvezményezett által jelentett teljesítéseket mielőtt azokat az Európai Bizottság felé bemutatja.
- A felhívásban projektszintű vállalásként minimum azokat a vállalásokat kell nevesíteni, amelyek a HET-ben is szerepelnek. A vállalásokhoz meg kell határozni a projektszintű teljesülési dátumokat és az ezekhez kötelező projekt mérföldköveket szükséges előírni.
- Emellett, ha rendelkezésre áll a tagállam és a Bizottság között úgynevezett operatív megállapodás, mely további vállalásokat tartalmaz (akár cél, akár mérföldköv), azokat is kötelező jelleggel ütemeznie kell a felhívásnak.
- Nem elegendő csak a HET-ben szereplő mérföldköveket és célokat tervezni projekt mérföldkövként. Olyan köztes projekt mérföldköveket is szükséges tervezni, amelyekből a Nemzeti Hatóság le tudja mérni, hol tart a vállalat előrehaladása, és fel tudja mérni az esetleges kockázatokat.
- Az utolsó projekt mérföldkövet a projekt fizikai befejezésének dátumára kell tervezni.

A projekt mérföldkövek tervezése során kérjük, vegye figyelembe, hogy az RRF rendelet 48. §-a szerint a projektgazda a projekt mérföldköveit és célértékeit kizárólag a Nemzeti Hatóság előzetes jóváhagyásával, azok csökkentése esetén kizárólag a támogatás arányos csökkentése mellett módosíthatja. A Nemzeti Hatóság a támogatási összeget az általa kidolgozott és a www.palyazat.gov.hu honlapon megjelentetett módszertan szerint csökkenti. Amennyiben a projekt mérföldköveinek és célértékeinek csökkentése a HET teljesítését veszélyezteti, a módosításról az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter dönt.

2. Uniós közös mutatók

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló 2021/241 EU rendelet 29. cikke értelmében az eszköz végrehajtását közös mutatók segítségével kell nyomon követni és értékelni. Ezeket a mutatókat a 2021/241/EU rendelet 4. cikkében említett általános és egyedi célkitűzések elérésére irányuló előrehaladásról szóló jelentéstételhez, valamint az eszköz nyomon követéséhez és értékeléséhez kell használni. A tagállamoknak évente két alkalommal – április 30-án és október 15-én – jelentést kell tenniük a Bizottság felé a közös mutatókról.

A projekt-végrehajtás folyamán a kedvezményezettnek a projekt keretében adatot kell szolgáltatnia a felhívásban szereplő uniós közös indikátorokról.

A felhívás tartalmazza minden releváns indikátor megnevezését, definícióját és mértékegységét is, illetve szükséges esetben egyéb előírásokat a mutatók mérése, illetve a jelentéstétel kapcsán.

3. Előlegigényléssel kapcsolatos információk

A projekt pénzügyi lebonyolításához szükséges részletes előírások a *Pénzügyi Elszámolhatósági Útmutató a Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv keretében támogatott projektek pénzügyi lebonyolításához* című útmutatóban (a továbbiakban: Elszámolhatósági útmutató) találhatóak. Az Elszámolhatósági útmutató elérhető a palyazat.gov.hu weboldalon.

A projektindító támogatások vonatkozó egyedi szabályokat az Elszámolhatósági útmutató és a kapcsolódó felhívások tartalmazzák.

A projekt sikeres megvalósítása érdekében a kedvezményezett előlegigénylésre lehet jogosult. Az előleg lehet támogatási előleg, fordított áfa-előleg vagy szállítói előleg. Fordított áfa-előleg igénylésére csak közszféra szervezet kedvezményezettek számára van lehetőség, szállítói finanszírozás esetén, ha a kedvezményezett bruttó támogatásra jogosult és az ÁFA törvény 142. §-ában – külföldi szállító esetén a 139–140. § és 143. §-ában – foglalt feltételek teljesülnek.

Bármely típusú előleget folyósítani akkor lehet, ha

- a) a felhívás lehetőséget biztosít a kedvezményezettnek az előleg igénybevételére,
- b) a kedvezményezett rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel,
- c) amennyiben a kedvezményezett biztosítékkadásra kötelezett, a kedvezményezett legkésőbb az előlegigénylési kérelem benyújtásakor igazolja a meghatározott összegű biztosíték(ok) rendelkezésre állását.
- d) a kedvezményezett benyújtja az első kifizetési igénylésig a felhívásban előírt dokumentumokat,
- e) amennyiben releváns, az első kifizetési igénylés jóváhagyásához a Nemzeti Hatóság által meghatározott egyéb feltételek teljesültek,
- f) szabályszerűen kitöltött előlegigénylés került benyújtásra,
- g) a kedvezményezett még nem nyújtott be záró kifizetési igénylést.

4. Kifizetési igénylés

A megítélt támogatás kifizetése a projekthez közvetlenül kapcsolódó számlák, illetve a projekt

tevékenységek elvégzését, a költségek felmerülését igazoló egyéb dokumentumok (atovábbiakban elszámoló bizonylatok) alapján összeállított időközi és záró kifizetési igénylések alapján történik.

A kedvezményezett a támogatási szerződésben foglalt ütemezés szerinti **projekt mérföldkövek elérését követően**, amennyiben az Nemzeti Hatóság ettől eltérően nem határozta meg a felhívásban, köteles időközi, illetve az utolsó mérföldkő elérését követően záró kifizetési igénylésben beszámolni a projekt keretében **felmerült és elszámolni kívánt költségekről, valamint a szakmai beszámolóban a projekt pénzügyi és műszaki, szakmai előrehaladásának bemutatásával a projekt eredményességéről**, illetve hatékonyságáról.

Projekt mérföldkőhöz nem kötött, technikai időközi kifizetési igénylést csak a következő esetekben nyújthat be a kedvezményezett:

1. szállítói finanszírozási módban a szállítói előleg utalását követően előleghátralék benyújtása céljából
2. amennyiben kedvezményezett személyében bekövetkező változások miatt a projekt átadására kerül sor, és ehhez kapcsolódóan a projektből kiváló kedvezményezett elszámolást nyújt be a projektátadás előtt elszámolást nyújt be
3. fordított ÁFA esetén

Ezekben az esetben a kifizetési igénylésnek a szakmai beszámoló nem része.

A kedvezményezett a kifizetési igénylésben nyilatkozik arról, hogy a benyújtott kifizetési igényléshez kapcsolódó elszámolások bizonylatai – egyszerűsített elszámolási módok kivételével – valós és elszámolható költségeken alapulnak és a támogatott projekt kapcsán merültek fel, valamint a támogatás a támogatási szerződésben vállalt, projekt mérföldkövekhez rendelt ütemezésnek megfelelően került felhasználásra.

Az elszámolható költségek valóságát igazoló, kifizetési igénylésben benyújtandó dokumentumok körét az Elszámolhatósági útmutató határozza meg.

Amennyiben a felhívás valamely költség tekintetében összesítőn történő elszámolást ír elő, az összesítőkhöz az abban szereplő költségeknek az Elszámolhatósági útmutató szerinti alátámasztó dokumentumait nem kell benyújtani, azok ellenőrzése helyszíni ellenőrzés keretében történik.

Az egyszerűsített elszámolási módok esetén **a költségek felmerülését a kedvezményezettnek nem kell alátámasztania pénzügyi háttérdokumentumokkal** (pl. számlával, bankszámlakivonattal, összesítővel, illetve egyéb számviteli bizonylattal), **és a piaci árak való megfelelést sem vizsgálja a Nemzeti Hatóság**. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a kedvezményezettnek a kifizetési igénylés mellékleteként nem kell a költség felmerülését igazoló pénzügyi dokumentumokat benyújtania, és elkülönítetten sem szükséges azokat a projekt helyszínén/ nyilvántartásában megőriznie. A kedvezményezettnek ugyanakkor a hazai számviteli szabályoknak meg kell felelnie, a saját számviteli nyilvántartásában a kiadásokat könyvelnie, a bizonylatokat a hazai jogszabályok szerint megőriznie szükséges. A támogatást nyújtó és ellenőrző szervezetek helyszíni ellenőrzés során nem vizsgálhatják a kiadások számviteli bizonylatait és pénzügyi alátámasztását.

Az alkalmazott egyszerűsített elszámolási módoknak összhangban kell állniuk az Európai Unió versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályaival.

A felhívás egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása esetén tartalmazza azokat az elvárásokat, melyek alapján a teljesülést ellenőrzi.

5. Támogatás folyósítása

A kifizetések a projekt terhére forintban történnek. Devizában kiállított vagy devizában kiegyenlített elszámoló bizonylatok támogatástartalma főszabály szerint a következőképpen

folyósítandó. A támogatási szerződések forintban kerülnek megkötésre, a támogatás folyósítása is forintban valósul meg, függetlenül attól, hogy a kedvezményezett költsége forintban vagy devizában keletkezett-e, valamint a támogatás folyósítását a kedvezményezett vagy a szállító milyen pénznemben kéri.

A Nemzeti Hatóság a beszámoló benyújtásának elmulasztása esetén felfüggeszti az esetlegesen feldolgozás alatt álló projekt mérföldköhöz nem kötött kifizetési igényléseket, a beszámoló hiánypótlása vagy elutasítása esetén felfüggeszti a támogatás folyósítását a beszámoló szakmai jóváhagyásáig.

Az Nemzeti Hatóság a támogatást a kifizetési igénylés beérkezésétől számított 45 – szállítói finanszírozás esetén 30 – napon belül kifizeti, amennyiben nincs szükség a kifizetés felfüggesztésére. A szállítói és utófinanszírozást vegyesen tartalmazó kifizetési igénylés esetén is biztosítani kell a szállító részére 30 napon belül történő kifizetést. A kifizetési határidőt felfüggesztő eseteket az Elszámolhatósági útmutató tartalmazza.

Hiánypótlás

Ha a kifizetési igénylés hiányos vagy hibás, legfeljebb 15 naptári napos hiánypótlásra kerül sor, amely a kifizetési határidőt felfüggeszti.

Ha a kedvezményezett által benyújtott időközi kifizetési igénylés vagy annak egy része ellentmondásos információkat tartalmaz, a Nemzeti Hatóság az információk további részletezését, pontosítását, az ellentmondások feloldását kérheti a kedvezményezettől legfeljebb 3 naptári napos határidő kitűzésével tisztázó kérdés formájában, amely a kifizetési határidőt felfüggeszti.

Ha a kedvezményezett a hiánypótlást vagy a tisztázó kérdésre adott választ hibásan vagy hiányosan nyújtja be, illetve a hiány pótlására és a hiba javítására a kitűzött határidőn belül nem kerül sor, a kifizetési igénylést a Nemzeti Hatóság a rendelkezésre álló információk alapján bírálja el.

Jótételezés

Ha a kifizetési igényléssel kapcsolatban olyan hiány merül fel, amely vonatkozásában kizárólag egyes elszámoló bizonylathoz kapcsolódóan szükséges a hiánypótlás elrendelése, a szakmai beszámoló illetve az elszámoló bizonylatok egy része ugyanakkor elfogadható, a hiánypótlással nem érintett elszámoló bizonylatok támogatástartalmának kifizetését a Nemzeti Hatóságnak biztosítani kell. Projekt mérföldköhöz kötött kifizetési igénylésnél jótételezésre csak a szakmai beszámoló elfogadását követően kerülhet sor.

Konzorciumok kezelése

Konzorciumi formában megvalósított projektek esetén a támogatási előlegigénylést, a projekt mérföldkövek elérését követően benyújtandó beszámolót és kifizetési igénylést a konzorcium vezetője nyújthatja be azzal, hogy a konzorciumi tag részére igényelt támogatási előleggel, beszámolóval, valamint a konzorciumi tag nevére kiállított elszámoló bizonylatokkalkapcsolatos információkat a konzorciumi tag is rögzítheti a monitoring és információs rendszerben.

6. Az önerő igazolása

Az önerő igazolása az alábbiak szerint történhet legkésőbb az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) benyújtásakor:

Támogatást igénylő típusa	Önerő típusa	Igazolás módja
Kizárólag önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek esetén:		
önkormányzat	költségvetési előirányzat	<p>Képviselő-testületi határozat, vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt - a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó - felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozata a saját forrás biztosításáról.</p> <p>Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó.</p> <p>(A határozat kötelező tartalmi elemeit ld. a táblázat alatt.)</p>
önkormányzati társulás	költségvetési előirányzat	<p>Önkormányzati társulás esetén a társulási tanács határozata vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt – a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó – felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozata.</p> <p>Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó.</p> <p>(A határozat kötelező tartalmi elemeit ld. a táblázat alatt.)</p>
költségvetési szerv	költségvetési előirányzat	<p>Az irányító szerv vezetőjének nyilatkozata a saját forrás biztosításáról.</p> <p>Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó.</p>

Minden támogatást igénylő esetén:		
	számlapénz	A forrás igazolására kizárólag a kedvezményezett nevére kiállított, 30 naptári napnál nem régebbi bankszámlakivonat vagy banki igazolás fogadható el. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a számlapénz rendelkezésre állását több bankszámlakivonattal, vagy banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia.
	bankbetét	30 naptári napnál nem régebbi, a kedvezményezett nevére a számlavezető vagy hitelintézet által kiadott igazolás a bankbetét összegéről, és annak meglétéről. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a bankbetét rendelkezésre állását több banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia. Forinttól eltérő deviza betét esetén a fentiek szerinti napon az MNB által közzétett deviza középárfolyamon kell átszámítani forintra.
	névre szóló értékpapír	A kedvezményezett nevére kiállított, 30 naptári napnál nem régebbi értékpapír számlakivonat vagy banki igazolás. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben az értékpapír rendelkezésre állását több számlakivonattal, vagy banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia.
	hitel	A hitelintézet vagy pénzügyi vállalkozás által kiadott kötelező érvényű finanszírozási ajánlat: hitelígérvény, vagy megkötött hitel/kölcsönszerződés.
	tagi kölcsön, magánkölcsön	Kölcsönszerződés és banki átutalásról igazolás vagy bevételi pénztárbizonylat.
	a projekt megvalósítása érdekében végrehajtott tőkeemelés	30 naptári napnál nem régebbi, a hitelintézet által kiadott igazolás a törzstőke-emelés címén befizetett összegről. Amennyiben számlapénz, bankbetét és értékpapír is forrás, akkor az ezeket igazoló dokumentummal egy napon kell kiadni ezt az igazolást is.

Minden támogatást igénylő esetén:		
	zártvégű pénzügyi lízing	Lízingszerződés, a mellékleteket képező átadás-átvételi jegyzőkönyvvel és fizetési ütemtervvel.
	az államháztartás alrendszereiből származó egyéb támogatás (vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás, kamattámogatás, kedvezményes kamatú és kamatmentes hitel/ kölcsön, fejlesztési adókedvezmény, kockázati tőkejuttatás)	Megkötött hitelszerződés, támogatási szerződés, határozat támogatás odaítéléséről
	az államháztartás alrendszerein kívülről származó egyéb támogatás (vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás)	Megkötött hitelszerződés, támogatási szerződés, határozat támogatás odaítéléséről

Minden támogatást igénylő esetén:		
	kifizetett számlák, vagy egyéb, az elszámolást alátámasztó dokumentumok	<p>Az önerő rendelkezésre állásának igazolását megelőzően felmerült, a projekt elfogadott költségvetésében szereplő költség alátámasztását szolgáló számla (szállítói előlepszámla), vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat, valamint a kifizetést igazoló bizonylat másolata, továbbá egyéb, a projekthez kötődő teljesítést alátámasztó dokumentumok másolata (a szállítói előlepszámlával történő sajáterő igazolás esetében a teljesítés igazolása nem szükséges).</p> <p>Az így benyújtott dokumentumok kifizetési igénylés keretében történő ismételt benyújtása nem szükséges.</p>
	víziközmű társulat általi finanszírozás	<p>Társulati alapító okirat, az érdekeltségi hozzájárulás kivételéről szóló társulati határozat (amely tartalmazza az érdekeltségi egységeket).</p> <p>Amennyiben a társulat a hozzájárulásokat hitelből előlegezi meg, akkor a hitelszerződés vagy a hitelintézet által kiadott kötelező érvényű hitelígérvény.</p> <p>A kedvezményezett és a víziközmű társulat közötti megállapodás a forrás átadásáról.</p>

A fenti igazolási módok helyettesítésére a Nemzeti Hatóság más dokumentumok benyújtását is előírhatja.

Természetes személy, mikro-, kis- és középvállalkozás vagy nagyvállalat, az önerő rendelkezésre állásról – választása szerint – legkésőbb az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) benyújtásakor nyilatkozhat, amelyben vállalja, hogy a projekt megvalósítása során biztosítani fogja az önerő rendelkezésre állását.

Amennyiben a kedvezményezett a támogatás kifizetését a projekt megvalósítását követően, egy összegben kérelmezi, úgy az önerő igazolására nincs szükség.

Felhívjuk a figyelmet, hogy valamennyi bankszámlakivonatnak, banki igazolásnak, értékpapír számlakivonatnak, törzstőke-emelés címén befizetett összegről szóló igazolásnak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia.

Önkormányzati támogatást igénylő, vagy önkormányzati társulás esetén az önerő rendelkezésre állását igazoló képviselőtestületi határozat, vagy ha az önkormányzat SZMSZ-ében hatáskör átadás történik, akkor az ennek megfelelő szervezeti egység határozatának kötelező tartalmi elemei:

- A projekt címe, a támogatási kérelemben megjelölttel összhangban;

- A projekt megvalósítási helyszínének pontos címe;
- A projekt megvalósítási helyszínének helyrajzi száma;
- A felhívás száma;
- A projekt összes költsége a támogatási kérelemmel (költségvetési táblával) megegyezően;
- A projektnek a támogatás szempontjából elszámolható költségét a támogatási kérelemmel, illetve a támogatói döntéssel megegyezően;
- A projekt teljes költségére vonatkozó önkormányzati önerő számszerű összegét és forrásait (saját forrás, hitel, egyéb) a támogatási kérelemmel, illetve a támogatói döntéssel megegyezően;
- A támogatási kérelem benyújtásakor az igényelt támogatás összegét a támogatási kérelemben foglaltakkal megegyezően;
- Az önkormányzat kötelezettségvállalását arra vonatkozóan, hogy a támogatás elnyerése esetén az önkormányzati önerő összegét a költségvetésében elkülöníti.

Amennyiben a kedvezményezett a saját forrást olyan kötvénnyel vagy beruházási hitellel kívánja biztosítani, amely több fejlesztés fedezetül is szolgál egyszerre, legkésőbb az első kifizetési igénylés benyújtásakor fentiek mellé csatolni kell a hitelintézet által kiadott igazolást, amely tartalmazza, hogy a bank a projekt saját forrására szánt összeget a projekt finanszírozása céljából nyitott alszámlán kezeli.

Kötött célú hitel esetében a hitelintézet által kiadott Kötelező érvényű Finanszírozási Ajánlatnak, illetve a megkötött hitel/kölcsönszerződésnek vagy ahhoz kapcsolódóan a hitelintézet által kiadott igazolásnak illetve a következőket kell tartalmaznia:

- Projekt címe;
- Projekt főbb adatai;
- Saját forrás hitelintézet által finanszírozott összege;
- A hitel kedvezményezettje(i);
- Hitel vagy kötvény finanszírozási kondíciói;
- A hitel/kötvény biztosítékán túli egyéb kötelezettség vállalások és feltételek különös tekintettel a fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítékaul szolgáló jogokra és kötelezettségekre;
- Nyilatkozat arról, hogy a finanszírozó hitelintézet elvégezte a projekt finanszírozhatóságának és pénzügyi fenntarthatóságának vizsgálatát, a projektdokumentációban kiszámított pénzügyi mutatók megegyeznek a hitelintézet által számított adatokkal;

Kötelező érvényű Finanszírozási Ajánlat esetében nyilatkozat arról, hogy a hitelintézet hajlandó finanszírozni a projektet, amelyre kötelező érvényű, visszavonhatatlan finanszírozási ajánlatot bocsát rendelkezésre a kedvezményezett számára. A finanszírozási szerződés hatályba lépésének egyetlen feltétele a kedvezményezett és az Nemzeti Hatóság által aláírt támogatási szerződés.

Keretszerződés esetében hitelintézet által kiadott igazolás arról, hogy a keretből mekkora összeg hívható még le.

A hitel/kölcsönszerződés nem tartalmazhat olyan feltételt, mely ellentmond a támogatási szerződésben és az irányadó jogszabályokban foglaltaknak.

Projekt összköltség támogatáson felüli részének igazolása:

A kedvezményezett köteles a projekt elfogadott műszaki, szakmai tartalmának megvalósításához szükséges, támogatáson felüli teljes önerőt biztosítani. Indokolt esetben az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) jóváhagyásának feltételeként a Nemzeti Hatóság előírhatja a támogatási szerződésben/ támogatói okiratban, hogy a kedvezményezett a projekt el nem számolható, illetve elszámolható, de elszámolni nem kívánt költségeinek fedezetül szolgáló

önerőt is igazolni köteles, a fentiekben részletezett módon. Indokolt eset akkor áll fenn, ha az önerőből megvalósítani kívánt projekttevékenységek meg nem valósulása megghiúsíthatja a támogatott projektrészek megvalósulását, illetve a nem támogatott projekttevékenységek nélkül a támogatott projektrészek megvalósulása és fenntartása nem biztosítható.

A projektvégrehajtás időtartama

A projekt megkezdése

A támogatott projektek megkezdése időpontjának az alábbi időpontok közül a legkorábbi minősül:

- a) építési beruházási tevékenységet tartalmazó projekt esetén az építési naplóba történő első bejegyzés vagy az építésre vonatkozó első visszavonhatatlan kötelezettségvállalás időpontja;
- b) tárgyi eszköz, forgó eszköz, immateriális javak (együttesen: eszközök) beszerzése esetén
 - ba) a kedvezményezett általi első jogilag kötelező érvényű megrendelés napja,
 - bb) a ba) alpont szerinti megrendelés hiányában – az arra vonatkozóan megkötött, jogilag kötelező érvényű szerződés létrejöttének a napja,
 - bc) a ba) alpont szerinti megrendelés és a bb) alpont szerinti szerződés hiányában – a beruházó által aláírással igazolt átvételi nap az első beszerzett gép, berendezés, anyag vagy termék szállítását igazoló okmányon,
- c) létesítmény felvásárlása esetén a felvásárlás időpontja;
- d) szolgáltatás, egyéb tevékenység támogatása esetén amennyiben a szerződéskötést megelőzően megrendelésre kerül sor, ennek időpontja, előzetes megrendelés hiányában, a megvalósításra megkötött első szerződés hatályba lépésének napja, függetlenül a szerződés létrejöttének napjától, érvényességétől;
- e) fejlesztési célú pénzeszközök átadását tartalmazó projekt esetén az első pénzáadás napja;
- f) beruházás saját vállalkozásban történő megvalósítását, vagy saját vállalkozásban teljesített szolgáltatást tartalmazó projekt vonatkozásában:
 - építési tevékenységnél építési napló vezetés kötelezettségének fennállása esetén az építési naplóba történt első bejegyzés napja;
 - oktatást, képzést, vagy rendezvényeket magába foglaló szolgáltatás esetén az első ilyen esemény napja;
 - egyéb esetekben az alábbiak közül a legkorábbi időpont:
 - i. nem előkészítési költségnek minősülő számla, vagy egyéb elszámolást alátámasztó bizonylaton szereplő fizikai teljesítés, a bizonylat kiállítás és a bizonylat kiegyenlítés dátuma közül a legkorábbi időpont vagy
 - ii. a tevékenység végrehajtásában résztvevő saját foglalkoztatott munkaköri leírásában, munkáltatói utasításban e projekt kapcsán megjelölt kezdési időpont.

Nem tekintendő a projekt megkezdésének a földterület megvásárlása, ha az nem képezi a beruházás elszámolható költségét, továbbá a projekt-előkészítési tevékenység. Amennyiben a projektet több célterületre terjed ki, a projekt megkezdésének időpontja az egyes célterületeknek megfelelő tevékenységek kezdési időpontjai közül a legkorábbi időpont.

Konzorciumok kezelése:

A megkezdettséget projektszinten szükséges értelmezni, tehát az egyes tagok által megvalósított tevékenységek közül a fentiek szerint legkorábban megkezdettnek kell a projekt megkezdésének tekinteni.

Keretszerződések, keretmegállapodások kezelése:

Amennyiben valamely támogatott tevékenység vonatkozásában a támogatást igénylő keretszerződéssel, keretmegállapodással rendelkezik, a projekt megkezdés időpontjának az adott projekt vonatkozásában készült külön kiegészítő szerződés, megállapodás hatályba lépése, vagy ennek hiányában az egyedi megrendelést igazoló okmány kiállításának, létrejöttének dátuma minősül.

Adott projekt vonatkozásában felfüggesztő hatályú szerződések kezelése:

Amennyiben a szerződés hatályba lépésének időpontja a szerződés érvényességének (létrejöttének) időpontjától eltér, vagy a szerződés felfüggesztő feltételt tartalmaz, a projekt megkezdésének a hatályba lépés vagy a feltétel bekövetkeztének napja minősül.

A projekt fizikai befejezése

A projekt fizikailag befejezett, amennyiben a projekt keretében támogatott valamennyi tevékenység a támogatói okiratban/támogatási szerződésben meghatározottak szerint, a felhívásban meghatározott feltételek mellett teljesült. A projekt fizikai befejezés napjának a projekt utolsó támogatott tevékenységének fizikai teljesítésének a napja minősül, a következők szerint:

1. eszközbeszerzés és információs technológia-fejlesztés beszerzése (hardver) esetén üzembe helyezés dátuma illetve a számla kelte/teljesítése közül a későbbi dátum;
2. ingatlanfejlesztés és infrastrukturális beruházás esetén megtörténik a használatba vétel (engedélyköteles építés esetén a jogerős használatbavételi engedélyben, infrastrukturális beruházás esetében a szükséges, jogerős szakhatósági engedélyben meghatározott időpont vagy nem engedélyköteles építés esetén a műszaki átadás-átvétel lezárásának napja);
3. tanácsadásnál a megbízó által aláírt teljesítésigazolás napja;
4. képzés esetén a képzés teljesítését igazoló dokumentum kiállításának napja;
5. minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek, szabványok bevezetése esetén a tanúsítvány kiállításának, a minősítés megszerzésének vagy a nyilvántartásba vétel napja;
6. gyártási licenc és gyártási know-how, információs technológia-fejlesztés beszerzése (szoftver), honlapfejlesztés esetén a teljesítést igazoló dokumentum kiállításának napja; ingatlan bérlet és folyamatos teljesítés esetén a projektben beállított időtartamra vonatkozó számlák teljesítése;
7. termék (beleértve az alkatrészt és/vagy részegységet), szolgáltatás vagy technológia fejlesztés esetén a vonatkozó ismertető kiadvány megjelenésének napja;
8. könyvvizsgálat esetén a teljesítés napja;
9. egyéb tevékenység esetében a tevékenység megvalósulásának napja.

Az itt meghatározott felsorolástól a Nemzeti Hatóság a felhívásban, vagy az adott projekt tekintetében, indokolt esetben a Nemzeti Hatóság vezetőjének egyedi engedélye alapján eltérhet azzal, hogy ebben az esetben is a projekt fizikai befejezésének napja a projekt utolsó támogatott tevékenysége fizikai teljesítésének a napja legyen.

9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató

A közbeszerzési kötelezettség megállapításához, a közbeszerzési eljárások szabályos lefolytatásához minden esetben a hatályos közbeszerzési törvényt és végrehajtási rendeleteit kell alkalmazni, amelyekről a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapján is lehet tájékozódni.

A projekt megvalósítása során a támogatást igénylőknek, illetve a kedvezményezetteknek különös figyelmet szükséges fordítaniuk a beszerzések során – akár közbeszerzési eljárásra, egyszerű versenyeztetési eljárásra vagy egyéb módszerrel megvalósuló beszerzésre kerül sor – a közpénzek ésszerű, hatékony és felelős felhasználására, a verseny tisztaságára, az esélyegyenlőségre, a nyilvánosságra, továbbá arra, hogy az egyenlő elbánás elvének, a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően járjanak el. A joggal való visszaélés tilos.

Közbeszerzési kötelezettség

Felhívjuk a figyelmet a projekt keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. Az irányadó jogszabályban meghatározott kötelezettségek betartása a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett feladata.

A közbeszerzésre kötelezett személyek és szervezetek körét a Kbt. 5-7.§-a határozza meg.

Közbeszerzési eljárást az ajánlatkérőként meghatározott szervezetek visszatérő szerződés megkötése céljából kötelesek lefolytatni megadott tárgyú és értékű beszerzések megvalósítása érdekében.

A közbeszerzési kötelezettség azokra a beszerzésekre vonatkozik, amelyek becsült értéke eléri vagy meghaladja az adott beszerzési tárgyra vonatkozó közbeszerzési értékhatárt. A becsült érték meghatározásánál különös figyelmet kell fordítani a Kbt. 19.§ (2) bekezdésében előírt kötelezettségek betartására.

Az uniós értékhatárokat időszakonként az Európai Bizottság állapítja meg és teszi közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában, míg az egyes beszerzési tárgyak esetében alkalmazandó nemzeti értékhatárok a központi költségvetésről szóló törvényben évente kerülnek meghatározásra.

Mind az uniós, mind a nemzeti értékhatárokat a Közbeszerzési Hatóság a Közbeszerzési Értesítőben minden év elején közzéteszi, ez a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapjáról letölthető.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Kbt. 53.§ (6) bekezdése alapján ún. feltételes közbeszerzés indítható abban az esetben, ha az ajánlatkérő támogatásra irányuló igényt nyújtott be vagy fog benyújtani, függetlenül attól, hogy sor került-e már a támogatás felhívásának megjelenésére. Amennyiben a támogatásra irányuló igény nem kerül elfogadásra, vagy az igényeltnél kisebb összegben kerül elfogadásra, az ajánlatkérőnek lehetősége van ezt olyan körülménynek tekinteni, amely miatt az eljárást eredménytelenné nyilváníthatja.

A közbeszerzések előkészítése

A közbeszerzési eljárás előkészítése alatt az adott közbeszerzési eljárás megkezdéséhez szükséges cselekmények elvégzése, így különösen az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet- és piacfelmérés, a közbeszerzés becsült értékének meghatározása, az eljárást megindító hirdetmény, felhívás és a dokumentáció előkészítése értendő.

Feltételes közbeszerzés esetén az ajánlatkérő jogosult az eljárást megindító felhívásban megjelölni

azon feltételt (pl. támogatás iránti kérelem elfogadása, támogatási szerződés megkötése stb.), amelytől a közbeszerzés eredményességét függővé teszi, és a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szerződés hatálybalépését felfüggesztő kritériumként is megjelölni.

Fontos, hogy erre kizárólag akkor van lehetőség, ha az eljárást megindító felhívásban a feltétel kikötésre került, nem elegendő ennek szerződésben történő rögzítése.

A közbeszerzési eljárás előkészítése és lefolytatása során – amennyiben a támogatást igénylő/kedvezményezett nem tudja biztosan megállapítani, köteles-e közbeszerzési eljárást lefolytatni a projekt megvalósítása során – célszerű lehet – más szakértők mellett – felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót is igénybe venni. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzéke a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapján elérhető.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy a Kbt. 27. § (3) bekezdése értelmében a kedvezményezett köteles felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót bevonni,

- ha az árubeszerzése és a szolgáltatás megrendelése az uniós értékhatárokat meghaladja,
- az építési beruházás esetén a hétszázmillió forintot elérő beszerzésnél,
- továbbá ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós forrásból valósul meg, kivéve akkor, ha keretmegállapodás alapján történik a beszerzés, és az árubeszerzés vagy szolgáltatás megrendelés értéke az uniós értékhatár, építési beruházás esetén a hétszázmillió forintot nem éri el.

Becsült érték

Részekre bontás tilalma

Amennyiben egy építési beruházás vagy ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuló szolgáltatás megrendelés, illetve azonos vagy hasonló felhasználásra szánt áruk beszerzésére irányuló közbeszerzés részekre bontva, több szerződés útján valósul meg, a becsült érték meghatározásához az összes rész értékét kell figyelembe venni (Kbt. 19.§ (2) bek.).

A Kohéziós rendelet 178.§ (1) bekezdése értelmében a kedvezményezett a részekre bontás tilalmára vonatkozó szabályoknak való megfelelés vizsgálatáról szóló nyilatkozatot, valamint ennek alátámasztására a vizsgált eljárások listáját köteles az ellenőrzés során az ellenőrző szervezet rendelkezésére bocsátani.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt., valamint – építési beruházások esetére – az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet további speciális szabályokat tartalmaz a becsült érték meghatározása tekintetében is.

A becsült érték meghatározásának alátámasztása

Az ajánlatkérő köteles a becsült érték meghatározása céljából külön vizsgálatot végezni és annak eredményét dokumentálni. A vizsgálat során az ajánlatkérő csak objektív alapú módszereket alkalmazhat, melyek különösen az alábbiak lehetnek:

- a) a beszerzés tárgyára vonatkozó indikatív ajánlatok bekérése,
- b) a beszerzés tárgyára vonatkozó, arra szakosodott szervezetek által végzett piackutatás,
- c) igazságügyi szakértő igénybe vétele,
- d) szakmai kamarák által ajánlott díjszabások,
- e) szakmai kamarák által előállított és karbantartott, megvalósítási értéken alapuló, részletes építési adatbázis,
- f) az ajánlatkérő korábbi, hasonló tárgyra irányuló szerződéseinek elemzése.

A fentieken túl a kedvezményezett egyéb módszert is alkalmazhat a becsült érték meghatározására, azonban ezen módszernek is objektívnek kell lennie, amely alapján az ellenőrző szervek egyértelműen meg tudják állapítani, hogy a kedvezményezett hogyan gyűjtötte össze az adatokat, milyen adatokat használt fel, és milyen számítási módszerrel határozta meg az eljárás becsült értékét.

A becsült értéket meghatározó vizsgálat anyagát a közbeszerzési eljárás ellenőrzése során a kedvezményezett köteles az ellenőrző szervezet rendelkezésére bocsátani.

A becsült érték meghatározása során felhasznált adatok elfogadhatósága érdekében a vizsgálatot lehetőség szerint a közbeszerzési eljárás megindítását megelőző 6 hónapon belül kell lefolytatni.

Összeférhetlenség

Felhívjuk a támogatást igénylők/ kedvezményezettek figyelmét a Kbt. 25. §-a szerinti összeférhetlenségi szabályokra.

Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárás előkészítésében és lefolytatásában az ajánlatkérő nevében olyan személy vagy szervezet – ide értve a közbeszerzési szolgáltatót, valamint az általa foglalkoztatottakat is –, amely funkcióinak pártatlan és tárgyilagos gyakorlására bármely okból, így különösen gazdasági vagy más érdek vagy az eljárásban részt vevő gazdasági szereplővel fennálló más közös érdek miatt nem képes.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt., valamint – építési beruházások esetére az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet – további speciális szabályokat tartalmaz az összeférhetlenségi kérdések tekintetében is.

Közbeszerzési szabályzat

Az ajánlatkérő köteles meghatározni a közbeszerzési eljárásai előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének felelősségi rendjét, a nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyek, valamint szervezetek felelősségi körét és a közbeszerzési eljárásai dokumentálási rendjét, összhangban a vonatkozó jogszabályokkal. Ennek körében különösen meg kell határoznia az eljárás során hozott döntésekért felelős személyt, személyeket vagy testületeket, továbbá az ajánlatkérő nevében eljárók körét.

Amennyiben az ajánlatkérő nem rendelkezik általános jellegű – valamennyi eljárás esetében alkalmazandó – közbeszerzési szabályzattal, vagy a szabályzattól való eltérés feltételei fennállnak, legkésőbb az adott közbeszerzési eljárás előkészítését megelőzően kell meghatároznia az adott eljárásra vonatkozó felelősségi rendet.

A közbeszerzési eljárások lefolytatása során a jogszabályoknak való megfelelés mellett, figyelemmel kell lenni a belső szabályzatok meglétére és az azokban foglaltak betartására is.

Az eljárás szakszerű és jogszerű lefolytatása érdekében a közbeszerzési eljárás előkészítése, a felhívás és a közbeszerzési dokumentumok elkészítése, valamint az ajánlatok értékelése során és az eljárás más szakaszában az ajánlatkérő nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyeknek és szervezeteknek együttesen rendelkezniük kell a közbeszerzés tárgya szerinti szakmai, közbeszerzési, jogi és pénzügyi szakértelemmel.

Az ajánlatok elbírálására és értékelésére létrehozott legalább háromtagú bírálóbizottságnak ugyancsak rendelkezni kell a fent felsorolt szakértelemmel. Az eljárásra vonatkozó felelősségi rendből, illetőleg a bírálóbizottság kijelölésére vonatkozó dokumentumokból (megbízólevél) egyértelműen megállapíthatónak kell lennie, hogy a bírálóbizottság adott tagja mely szakértelmet képviseli az eljárás során.

A közbeszerzések ellenőrzése, a jogsértések következményei

A Nemzeti Hatóság és az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter a Kohéziós rendelet IX. fejezete szerint ellenőrzi az RRF rendelet hatálya alá tartozó támogatások felhasználása során lefolytatott közbeszerzési eljárásokat.

A közbeszerzési eljárásokat és a közbeszerzési eljárás alapján kötött szerződések módosítását – értéktől, szerzési tárgytól függően – utóellenőrzésnek vagy előzetes ellenőrzésnek kell alávetni a Korm. rendeletben foglalt határidők betartásával. Amennyiben a kedvezményezett közbeszerzési kötelezettség fennállása ellenére közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül köt a vállalkozóval, megbízottal szerződést, szabálytalanságot követ el, ami a Korm. rendelet szerint lefolytatott szabálytalansági eljárás eredményeként a támogatás egy részének, vagy egészének visszavonását eredményezheti.

A Nemzeti Hatóság ugyancsak szabálytalansági eljárást folytat le, illetőleg szabálytalansági eljárás lefolytatása nélkül szabálytalansági döntést hoz abban az esetben, ha a kedvezményezett a szükséges közbeszerzési eljárást ugyan lefolytatja, azonban annak ellenőrzését nem vagy nem határidőben kezdeményezi.

Az európai uniós támogatásból finanszírozott minősített beszerzés vagy alapvető biztonsági érdeket érintő beszerzés mentesítési eljárást megelőző vizsgálata

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kohéziós rendelet alapján minősített beszerzés vagy alapvető biztonsági érdeket érintő beszerzés mentesítési eljárásának megkezdése előtt a kedvezményezett köteles a Nemzeti Hatóság hozzájáruló nyilatkozatát kérni.

A mentesítési eljárás lefolytatására az alábbi rendeletek alapján kerülhet sor:

- az alapvető biztonsági érdeket érintő beszerzések Országgyűlés általi mentesítésének kezdeményezésére vonatkozó feltételekről és eljárásról, valamint az ilyen beszerzések megvalósításakor az ajánlatkérő által érvényesítendő követelményekről szóló 225/2016. (VII. 29.) Korm. rendelet
- a minősített beszerzések Országgyűlés általi mentesítésének kezdeményezésére vonatkozó feltételekről és eljárásról, valamint az ilyen beszerzések megvalósításakor az ajánlatkérő által érvényesítendő követelményekről szóló 492/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet.

A Nemzeti Hatóság a beszerzést támogathatósi, elszámolhatósi, valamint műszaki szempontból vizsgálja meg.

Amennyiben a kedvezményezett a mentesítési eljárással kapcsolatos kötelezettségeit nem vagy nem megfelelően teljesíti és ezt a Nemzeti Hatóság szabálytalansági eljárás keretében megállapítja, a támogatás egy része vagy egésze visszavonható. Abban az esetben pedig, ha a Nemzeti Hatóság a támogatási döntés előtt állapítja meg, hogy a kedvezményezett a kötelezettségeit nem vagy nem megfelelően teljesítette, akkor az igényelthez képest csökkentett mértékű támogatás ítéhető meg részére.

10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek

Az Európai Unió kötelezettséget állapít meg a projektvégrehajtás során a projektekről szóló tájékoztatási feladatokkal kapcsolatban. Ennek célja, hogy a támogatott projektek eredményeinek bemutatásán keresztül kézzelfoghatóvá váljanak az európai közösség előnyei, az egyes beruházásokról közvetlenül informálódhassanak mások is.

A 2021-2027-es programozási időszak tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó – uniós keretekhez igazodó - hazai követelményeit az intézményrendszer a „Kedvezményezettek Tájékoztatási Kötelezettségei a 2021-2027-es fejlesztési ciklusban” (más néven KTK Plusz útmutató) és az „Arculati Kézikönyv Plusz” című dokumentumokban fogalmazta meg. A dokumentumok letölthetők a www.palyazat.gov.hu oldalról.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a kedvezményezetteknek szerződéses kötelezettsége a projekt megvalósítása során, és az előkészítő és a megvalósítást követő szakaszokban is, hogy a hatályos jogszabályokban és az útmutatókban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági feladatoknak eleget tegyen, és a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtson.

11.A felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

Törvények

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról

1995. évi LIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól, és végrehajtási rendeletei

1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 2000. évi C. törvény a számvitelről

2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről

2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról

2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról

2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről

2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről

2020. évi XLIV. törvény a klímavédelemről

2000. évi C. törvény a számvitelről

Kormányrendeletek

413/2021. (VII. 13.) Korm. rendelet a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve végrehajtásának alapvető szabályairól és felelős intézményeiről

368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról

256/2021. (V. 18) a 2021–2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről

322/2015. (X. 30.) Korm. Rendelet az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól

684/2020. (XII. 28.) Korm. rendelet az e-közigazgatással, informatikával, valamint infokommunikációs infrastruktúrával kapcsolatos fejlesztési programok keretében megvalósuló projektek megvalósításáról és a Digitális Kormányzati Fejlesztés és Projektmenedzsment Kft. kijelöléséről

301/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanácsról, valamint a Digitális Kormányzati Ügynökség Zártkörűen Működő Részvénytársaság és a kormányzati informatikai beszerzések központosított közbeszerzési rendszeréről

Közösségi szabályok

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2021/241 RENDELETE (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról

A Tanács (EU) 2020/2094 rendelete (2020. december 14.) a Covid19-válság utáni helyreállítás támogatására szolgáló Európai Unió Helyreállítási Eszköz létrehozásáról

12.A környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító követelmények

A környezetvédelmi elvek és politikák érvényesítését biztosító célkitűzések

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló 2021/141. EU rendelet értelmében az eszköz által finanszírozott beruházások tervezése és megvalósítása során többek között szem előtt kell tartani az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye alapján elfogadott Párizsi Megállapodást, az ENSZ fenntartható fejlődési céljait, valamint az (EU) 2020/852 európai parlamenti és tanácsi rendelet 17. cikkének értelmében vett, a jelentős károkozás elkerülését célzó elvet (a továbbiakban: a jelentős károkozás elkerülését célzó elv).

A környezet védelmére vonatkozóan ügyelni kell a környezet minőségének megóvására, védelmére, állapotának javítására, az erőforrások hatékony felhasználására, az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz történő alkalmazkodásra, a biológiai sokféleség védelmére, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására a kockázat megelőzésére és kezelésére.

A környezetvédelmi célok megvalósítását négy intézkedéstípus segíti:

1. Kiválasztási kritériumok
2. Állapotfelmérő, megelőző intézkedések
3. A projekt céljához kapcsolódó környezet- és természetvédelmi cél megvalósítása a támogatott projektben
4. A környezeti horizontális cél megvalósítása érdekében végzett tevékenységek outputjának, eredményének nyomon követése, értékelése, az eredmények jelentése, kommunikációja

1. A kiválasztási kritériumok

Az egyes felhívások műszaki szakmai elvárásainak kialakítása során figyelmet kell fordítani a környezetvédelmi célok elérésének biztosítására. Az elvárásoknak releváns esetben tükrözniük szükséges a jelentős károkozás elkerülését célzó elv előírásait, melyeket projektszinten is biztosítani szükséges. A kiválasztási, értékelési kritériumok további konkrét szempontokat tartalmazhatnak a környezetre kedvező hatást gyakorló projektek kiválasztása érdekében, illetve a környezetre ártalmas és a jelentős károkozás elkerülését célzó elvnek nem megfelelő projektek kizárása céljából.

2. Állapotfelmérő, megelőző intézkedések

Az állapotfelmérő, megelőző intézkedések elvégzése a környezet állapotát befolyásoló fejlesztések tekintetében biztosítják, hogy az európai uniós forrásból megvalósított projekt helyszínén ne maradjon fenn, illetve ne keletkezzen jogszabályba ütköző környezeti kár. Ezekre a vizsgálatokra az egyes tervek illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005 (I.11) Korm. rendelet által szabályozott stratégiai környezeti vizsgálat, a környezeti hatásvizsgálatról és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25) Korm. rendelet által szabályozott környezeti hatásvizsgálat vagy egyszerűsített hatásvizsgálat keretében kerülhet sor, az alábbi előírásoknak megfelelően:

Megfelelés a Víz Keretirányelv előírásainak: a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 1.§ (6a) pontja szerint: a vizekbe történő beavatkozással járó tevékenység (projekt elem) esetén a vízjogi hatósági engedélyezési eljárás részeként vagy önálló környezeti hatásvizsgálati eljárásban kell igazolni a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004 (VII.21.) Korm. rendelet 10.-11.§-ában előírt feltételek teljesülését, azaz azt, hogy a projekt milyen hatással van a vizekre (pozitív, negatív, semleges).

A hatások jelentőségét a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2/A §-a alapján más hatósági, szakhatósági eljárásban vizsgálnia kell a környezetvédelmi hatóságnak. Abban az esetben, ha a projekt elemei nem érik el a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 3. mellékletében megadott küszöbértékeket, vagy a 3. mellékletben a tevékenységre megállapított feltétel nem teljesül, előzetes vizsgálati eljárás lefolytatása nélkül - a 13. számú melléklet szerint megadott adatok és az 5. számú mellékletben meghatározott szempontok figyelembevételével - a 2/A § (2)-(6) bekezdésben foglaltak szerint kell megvizsgálni a feltételezett környezeti hatások jelentőségét, illetve döntést hozni a környezeti hatásvizsgálat szükségességéről és az annak során vizsgálandó kérdésekről. Előzetes vizsgálat iránti kérelmet kell benyújtani a környezetvédelmi hatósághoz, ha a 3. mellékletben, vagy a 2. és 3. mellékletben egyaránt szereplő olyan tevékenység megvalósítása tervezett, vagy ha összetartozó tevékenységnek minősül és a 2/A. §-ban meghatározott eljárás lefolytatására nem került sor. Abban az esetben, ha a projekt küszöbérték feletti, vagy az előzetes vizsgálat alapján jelentős hatással van a vizek állapotára, akkor a hagyományos eljárás szerint kell hatásvizsgálatot lefolytatni és ennek keretében értékelni a vizek állapotában bekövetkező változást, valamint az érintett víztestekre és védett területekre meghatározott környezeti célkitűzés elérésének ütemezését.

Természetvédelem: a természet védelme érdekében szükséges a projektek Natura 2000 érintettségének beazonosítása, mely az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet alapján tehető meg. A Natura 2000, ill. egyéb természetvédelmi területi érintettség esetében a környezeti hatásvizsgálatról és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005.(XII.25) Korm. rendeletben foglaltak az irányadóak a projektekre nézve.

Az éghajlatváltozás: Az Európai Zöld Megállapodásban rögzített cél, hogy az EU 2050-re klímasemlegessé váljon. Ezt a célkitűzést erősíti a klímavédelemről szóló 2020. évi XLIV. törvény, melynek értelmében Magyarország a 2050. évre eléri a teljes klímasemlegességet. Ezen cél eléréséhez szükséges az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése minden szektorban, az energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiahordozók arányának növelése, az új technológiák kihasználása révén. Hasonlóan fontos cél a klímakockázatokkal szembeni ellenállóképesség javítása, és a katasztrófák megelőzését és kezelését szolgáló képesség fejlesztése. Minderre tekintettel, amennyiben legalább ötéves várható élettartamú infrastruktúra megvalósítására irányul a beruházás, figyelembe kell venni a projektnek az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra vonatkozó potenciálját, és biztosítani kell, hogy a projekt ellenálló legyen az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal szemben. Ezért mérlegelni kell, hogy a projekt megvalósítását vagy eredményét veszélyezteti-e extrém időjárási esemény, pl. árvíz, szárazság, forróság, tűz, vagy más időjárási kockázat.

A mérlegeléshez, valamint a klímakockázati értékelés elvégzéséhez a Klímakockázati útmutató⁴ nyújt segédletet, mely a következő linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-projektek-klimakockzatnak-becslshez-s-cskkentshez>

Az útmutató egyaránt alkalmazandó a HET terv megvalósítására irányuló projektek, illetve a 2021-2027-es programozási időszak kohéziós politika projektjeire. A felülvizsgált Klímakockázati útmutató megjelenéséig a 2014-2020-as időszak útmutatója a hatályos segédlet, azzal a módosítással, hogy az útmutató 1. táblázatában szereplő 1. kérdés esetében „15 év” helyett 5 évre irányulóan szükséges a választ megadni.

⁴ „Útmutató projektek klímakockázatának becsléséhez és csökkentéséhez” c. dokumentum, illetve a „Részletes módszertani leírása klímakockázati útmutatóhoz” c. segédlet.

A Klímakockázati útmutató alapján elvégzett értékelés eredményeképp a támogatási kérelemben nyilatkozni kell, ha a projektnek nincs előre látható klímakockázata, vagy el kell készíteni a beruházás részletes klímakockázati elemzését beleértve a lehetséges adaptációs intézkedések értékelését és integrálását. A klímakockázati elemzést csatolni kell a támogatási kérelemhez, és figyelembe kell venni a megvalósíthatósági tanulmány készítésekor. Az elemzés által javasolt intézkedések megvalósulását, az intézkedések megvalósításával elért eredményeket nyomon kell követni, és az intézkedések eredményességéről a projekt előrehaladásáról és zárásáról szóló beszámolóban be kell mutatni.

Amennyiben a beruházás a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet hatálya alá esik, úgy a támogatási kérelemben, elegendő arról nyilatkozni, hogy a beruházás éghajlatváltozással összefüggő, éghajlatvédelmi szempontok szerinti vizsgálata a rendelet vonatkozó előírásainak megfelelően történik/történt, és hogy az elvégzett vizsgálatot és annak eredményét a beruházás megvalósíthatósági tanulmánya vonatkozó fejezete részletezi, beleértve a kockázatelemzést, valamint a meghatározott alkalmazkodási intézkedések bemutatását. (A 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet alapján a környezeti hatásvizsgálatra kötelezett tevékenységek esetében olyan vizsgálatnak kell készülnie, amely figyelembe veszi az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz történő alkalmazkodás szükségleteit, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet.)

3. A projekt céljához kapcsolódó környezetvédelmi cél megvalósítása a támogatott projektben

Biztosítani kell, hogy az európai uniós forrásból megvalósuló létesítményben ne létesüljön, vagy ne maradjon fenn az egészségre ártalmas műszaki megoldás. Ezzel a projekt nemcsak az európai uniós követelményeknek való megfelelést valósítja meg, hanem egyúttal hozzájárul fontos hazai stratégiai célok, jogszabályi követelmények megvalósításához. Ennek érdekében az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles felmérni a projekt által érintett terület környezeti, ökológiai állapotát, gondoskodni a projektre vonatkozó környezet- és természetvédelmi jogszabályok betartásáról, és a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

A cél megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenység következtében felmerült költség elszámolható, különös tekintettel az alábbi, kiemelt környezet- és természetvédelmi célokra, amelyek közül azokat kell kiválasztani, amelyek a projekt fő célja szempontjából relevánsak, és arányosak a projekt költségvetésével:

- a) Az emberi egészség védelme érdekében az emberi egészségre veszélyes anyagok ártalmatlanítása, eltávolítása, az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása a projekt által érintett területen:
 - épület azbeszt-mentesítése
 - szennyezett talaj kármentesítése
 - vízvezeték ólom-, és egyéb károsanyag-mentesítése
 - tüzelőberendezésekből, közlekedésből származó kisméretű szálló por (PM10)szennyezés csökkentése
 - károsanyag-kibocsátás megszüntetése
 - veszélyes anyagok tárolási- szállítási biztonságának javítása
 - a fenntartható növényvédőszer-használat elősegítése
 - integrált növényvédelem
 - szennyezett felszíni vagy felszín alatti víz szennyező-forrásának felszámolása, egészséges ivóvízhez jutás feltételeinek biztosítása

- szennyvíz keletkezésének csökkentése, szennyvíz és szennyvíz-iszap felhasználása, kistelepülések helyi szennyvízkezelésének megoldása
 - határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények, közlekedési folyosók környezetében
 - a biológiai allergének okozta egészségi kockázat csökkentése
- b.) A természeti erőforrások megőrzése és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának javítása érdekében:
- szabálytalan hulladék-lerakók felszámolása
 - szelektív gyűjtés, szelektív hulladékkezelés biztosítása, komposztálás
 - csomagolóanyag-felhasználás csökkentése
 - hulladék újrahasznosítása a beruházás során
 - szállítás, közlekedés és az általuk okozott terhelés csökkentése, közösségi, környezetbarát közlekedés arányának növelése
 - helyi anyagok használata, helyi beszállítók foglalkoztatása
 - a projekthelyszín kiválasztásakor az új létesítmény telepítése elsősorban mármeglévő létesítmények helyére, zöldmezős fejlesztések kerülése
 - barnamező előkészítése a beruházás megvalósítására, építési-bontási hulladékhasznosítása
 - a projekt által érintett területen a terület sajátosságainak megfelelő természetes vagy természet-közeli növényzet helyreállítása, telepítése, erdőterületek növelése
 - települési zöldfelület fejlesztése, bekapcsolása a Nemzeti Ökológiai Hálózatba, ökológiai, tájökölógiai kapcsolatok helyreállítása
 - helyi vagy országos védettségű természeti terület védettségének, természeti állapotának javítása a projekt által érintett területen vagy a projekthelyszín közelében
 - invazív fajok egyedszámának csökkentése
 - az építéssel érintett telkek zöldfelületét a meglévő növényzet lehetőség szerinti megőrzésével úgy kell kialakítani, hogy a 9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendelet szerint számított biológiai aktivitásérték ne csökkenjen a kivitelezést megelőző állapothoz képest
 - a projekt által érintett területen, vagy annak közelében lévő természetvédelmi oltalom alatt álló területek, természeti értékek megismertetése a helyi közösséggel
 - vízhasználat csökkentése, víz-visszatartás javítása a projekt által érintett területen
 - a fényszennyezés megelőzése érdekében az új kültéri világítótesteket úgy kell megválasztani (teljesen ernyőzött, síkbúrás világítóeszközök alkalmazásával), hogy azok fénye a vízszintes sík fölé közvetlenül ne vetülhessen
 - zöld közbeszerzés alkalmazása a felhívások előkészítése, a projektek kiválasztása megvalósítása során.
 - a projekt szempontjából releváns környezeti szempontú, ill. a klímaváltozással és kezelésével (mérséklés, alkalmazkodás) kapcsolatos szemléletformálás, képzés
- c.) A klímaváltozás hatásainak csökkentése, az alkalmazkodás elősegítése érdekében:
- a megújuló energia-hordozók arányának növelése,

- az energiafelhasználás csökkentése, energiahatékonyság javítása
 - üvegházhatású és savasodást okozó gázok kibocsátásának csökkentése
 - a klímaváltozás következtében fellépő események (hőhullámok, extrém hidrológiai események) következményeinek megelőzése, kezelése érdekében megvalósított intézkedések
4. A környezeti horizontális cél megvalósítása érdekében végzett tevékenységek outputjának, eredményének nyomon követése, értékelése, az eredmények jelentése, kommunikációja

A környezetvédelmi célok megvalósításának sajátossága, hogy a nyomon követésnek, értékelésnek ki kell terjednie nem csak a projektben meghatározott elérendő célokra, hanem a projekt által akaratlanul okozott, ún. nem szándékolt hatások feltárására is. A szándékolt és nem szándékolt hatások együttesen adnak információt arra nézve, hogy megvalósul-e a környezeti cél a fejlesztési programokban.

A környezetvédelmi elvek és politikák szempontjából releváns támogatási tevékenységek

Minden projekt esetében kötelező követelmény:

Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elvet betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

Kötelező környezetvédelmi, vízvédelmi, energiahatékonysági követelményeket azokra a projektekre meghatározni, amelyek a beruházás kivitelezése vagy a létesítmény működtetése során anyagmozgatással, energiafelhasználással, káros anyag kibocsátással, környezetalakítással járnak. Ide tartoznak a következők: építés, szállítás, csomagolás, berendezések és járművek beszerzése, hálózat-, infrastruktúra kiépítés, informatikai rendszerek kiépítése-fejlesztése, földmunkát, vízrendezést igénylő beruházások, káros anyag kibocsátásával, hulladék keletkezésével járó tevékenységek, felszíni vagy felszín alatti vizeket, élő felületeket, helyi vagy országos védettségű területet, létesítményt érintő beruházások.

Ezekben az esetekben állapotfelmérésre, megelőző intézkedésekre, és a beruházás során és megvalósulását követően szükség szerint enyhítő, kompenzáló intézkedésre, nyomon követésre van szükség. Az elvégzett intézkedésekről olyan tájékoztatást kell közzé tenni, amelyből a projektben megvalósuló környezetvédelmi intézkedések megismerhetők.

Nem kötelező környezetvédelmi horizontális követelmény érvényesítése a szervezési, stratégiai, jogalkotási, kapacitásfejlesztési tevékenységek, például társadalmi befogadásra, megkülönböztetés elleni fellépésre, oktatásra, képzésre, intézményi kapacitás fejlesztésére, vonatkozó beavatkozások tekintetében.

A Nemzeti Hatóság döntése alapján ezen intézkedések esetében is előírható a felhívás tartalmának megfelelő, releváns és arányos környezeti követelmény, pl. az intézkedéshez kapcsolódó szemléletformálás.

Az esélyegyenlőség érvényesítése

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló 2021/241. EU rendelet alapján a nemek közötti egyenlőséget és a mindenki számára biztosítandó esélyegyenlőséget, valamint e célkitűzések általános érvényesítését figyelembe kell venni és elő kell mozdítani a helyreállítási és

rezilienciaépítési tervek elkészítése és végrehajtása során egyaránt.

Az esélyegyenlőség elősegítésének célja jellemzően a hátrányos megkülönböztetésből - mely alapulhat nemi, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, életkoron vagy szexuális irányultságon - fakadó hátrányok társadalmi szintű csökkentése, az érintett emberek társadalmi-gazdasági aktivitásának, részvételének növelése, a társadalmi szintű esélyteremtés. A projektek végrehajtása során ez olyan csoportok segítségét és szempontjaik kiemelt figyelembevételét jelenti, melyek saját erejükből nem lennének képesek a hátrányaikból fakadó nehézségek leküzdésére, fokozottan ki vannak téve a hátrányos megkülönböztetés veszélyének, illetve támogatásra szorúlnak a programok forrásaihoz történő hozzáférés során.

A projekt végrehajtásának valamennyi szintjén és szakaszában elő kell segíteni a nők és férfiak közti egyenlőség érvényesülését. Aktívan támogatni kell azon intézkedéseket, amelyek segítenek felszámolni a nőket vagy a férfiakat érintő egyenlőtlenséget a társadalmi élet valamennyi területén, beleértve a foglalkoztatást, a képzést, a gazdasági életet, a közéletet, a javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Elő kell segíteni a felhívások előkészítése, a projektkiválasztás és a fejlesztések végrehajtása során a társadalmi nemek közötti egyenlőség megteremtését.

Az esélyegyenlőség, az „egyenlő lehetőségek hagyománya” a társadalmi-gazdasági aktivitásra, részvételre, ezek sikerességére, valamint az aktív, cselekvő részvételből való kirekesztettség utaló hagyomány. Amikor tehát az esélyegyenlőségi feladatokat rögzítjük, akkor alapvetően

- a társadalmi aktivitások és részvételek növelését,
- az aktív, cselekvő, „résztevő” érintettek létszámának gyarapodását, illetve
- a kudarcos, sikertelen, a cselekvő részvételből kimaradó érintett személyeklétszámának csökkentését célozzuk meg.

Az esélyegyenlőség elősegítését, a társadalmi kirekesztés és hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem fontosságát, a társadalmi aktivitások, részvételek növelését **több hazai stratégiai dokumentum is célul tűzi ki**. Így az Idősügyi Nemzeti Stratégia⁵, a Nemzeti Ifjúsági Stratégia⁶, Magyar Nemzeti Felzárkózási Stratégia, A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban akcióterv⁷, vagy az Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025.)⁸

Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság 2017-ben, a göteborgi csúcstalálkozón hirdette meg a szociális jogok európai pillérét. A pillér 20 kulcsfontosságú alapelvet határoz meg az igazságos és befogadó Európai Unió kialakítása érdekében. A jogokat a kezdeményezés három pillér (esélyegyenlőség és munkavállalási jog, tisztességes munkafeltételek, szociális védelem és társadalmi befogadás) mentén csoportosította.

⁵ Microsoft Word - Idősügyi Nemzeti Stratégia benyújtásra.doc (parlament.hu)

⁶ 88/2009. (X. 29.) OGY határozat a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról - Törvények és országgyűlési határozatok (jogtar.hu)

⁷ 1685/2020 (X. 22) Korm. határozat

⁸ 03586.pdf (parlament.hu)

Esélyegyenlőség és munkavállalási jog	Tisztességes munkafeltételek	Szociális védelem és társadalmi befogadás
Oktatás, képzés és egész életen át tartó tanulás	Biztonságos és rugalmas foglalkoztatás	Gyermekgondozás és a gyermekek támogatása
Nemek közötti egyenlőség	Bérek	Szociális védelem
Esélyegyenlőség	Tájékoztatás a munkaviszony feltételeiről és védelem elbocsátás esetén	Munkanélküli-járadék
A foglalkoztatás aktív támogatása	Szociális párbeszéd és munkavállalói részvétel	Minimumjövedelem
	A munka és a magánélet közötti egyensúly	Időskori jövedelem és öregségi nyugdíjak
	Egészséges, biztonságos és megfelelően kialakított munkakörnyezet és adatvédelem	Egészségügyi ellátás
		A fogyatékossgal élő személyek társadalmi befogadása
		Tartós ápolás-gondozás
		Lakhatás és segítségnyújtás a hajléktalanok számára
		Az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve a szükségesnél, az indokoltnál és az arányosnál nagyobb mértékben nem különbözteti meg a fejlesztések célcsoportját nemi, illetve egyéb alapon. Ez alól szándékoltan és pozitív értelemben a Felzárkózó települések komponens egyes intézkedései képeznek kivételt, amelyek kifejezetten a hátrányos helyzetű, elsősorban roma lakosság fejlesztési igényeit helyezik célkitűzéseik középpontjába. A célcsoportok meghatározásánál minden egyes komponens minden egyes beavatkozása esetében különös figyelmet fordítottak arra, hogy a lehető legszélesebb értelemben inkluzív és befogadó reformok és beruházások jöjjenek létre.

A HET tervezett beavatkozásai így hol közvetlen, hol közvetett módon reflektálnak a pillérben megfogalmazott elvárásokra/célkitűzésekre többek között az alábbiak szerint:

- A Demográfia és köznevelés komponensben szerepel a korai nevelés feltételeinek bővítése a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése és a szülők foglalkoztatási esélyeinek növelése érdekében; az intézkedés egyszerre szolgálja mindhárom pillér célkitűzéseit, mivel támogatja az esélyegyenlőség erősítését, hozzájárul a foglalkoztatás aktív támogatásához, valamint a munka és a magánélet közötti egyensúly erősítéséhez, illetve a kisgyermekkorai neveléshez és gondozáshoz való jog erősítéséhez.
- A Magasan képzett, versenyképes munkaerő komponens infrastrukturális, készségfejlesztési, digitalizációs célú felsőoktatási és szakképzési rendszer érintő intézkedései hozzájárulnak ahhoz, hogy nemre vagy bármilyen egyéb különbségre tekintet nélkül mindenki minőségi szakképzésben vagy felsőoktatásban vehessen részt.
- A Felzárkózó települések komponens összetettségével és megközelítésmódjával egyfajta szociálpolitikai fordulatot céloz a leszakadó települések problémáinak kezelésében. A komponens elemei együtt, egymásra hatva, egymást erősítve fejtik ki hatásukat a helyi közösségek felzárkózása érdekében, az egyének társadalmi

mobilitásának növekedését, a családok és a közösségek megerősítését szolgálják.

- A Vízgazdálkodás komponensben megfogalmazott célok (pl. vízhiányos területek vízpótlásával) elsősorban az alapvető szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést támogatják.
- A Fenntartható zöld közlekedés komponens beavatkozásai közül az elővárosi és regionális vasúti hálózatok fejlesztése növeli a társadalmi mobilitást és hozzájárul a korábban a közlekedési hálózatok hiányosságai miatt leszakadó térségek területi reintegrációjához.
- Az Energetika - zöld átállás komponens elemei közül elsősorban a lakossági napelem használat és fűtőkorszerűsítés támogatása erősíti a szociális védelmet és a társadalmi befogadást, de a villamosenergia-hálózatok korszerűsítésének közvetett módon minden társadalmi csoport és térség a haszonélvezője lehet.
- A hatékony innovatív hulladék-kezelési megoldások formájában az Átállás a körforgásos gazdaságra komponens is tartalmaz a társadalmi és a területi kohéziót erősítő elemeket.
- Az Egészségügyi komponens szinte minden elemében támogatja a szociális védelmet és a társadalmi kohéziót, hiszen az egészségügyi ellátás színvonalának emelése, illetve a hálapénz kivezetése a leginkább elesettek számára is egyértelmű előnyökkel jár. Az egészségügyi távfelügyeleti digitalizációs program, kifejezetten önmagukat ellátni nem képes csoportok társadalmi befogadását erősíti.
- A Horizontális intézkedések, komponensben megfogalmazott intézkedések esélykiegyenlítő jellegüknél fogva támogatják a szociális jogok európai pillérének célkitűzéseit.

Az esélyegyenlőség biztosítása a projektek tervezése és végrehajtása során

Az esélyegyenlőségi intézkedések egy része — bizonyos feltételek fennállása esetén — **kötelezően** megvalósítandó, más esetekben a projektgazdának lehetősége van a projekt sajátos szempontjait figyelembe véve a projekt szempontjából **releváns esélyegyenlőségi intézkedések** megvalósítására. Az esélyegyenlőségi követelmény megvalósítása érdekében felmerült költségek elszámolhatóak.

Kötelezően alkalmazandó elemek a projekteknél:

Valamennyi projekt tervezése és végrehajtása során **kötelezően érvényesíteni** kell az alábbiakat:

- A projekt szemlélete, illetőleg annak tevékenységei nem ütközhetnek az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség jogszabályban rögzített alapelveivel (vagyis nem térhetnek el „Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaktól”).
- A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, a kedvezményezett kommunikációjában és viselkedésében esélytudatosságot kell kifejezni: a kommunikáció nem közvetíthet szegregációt, illetőleg a csoportokra vonatkozó meglévő előítéletek csökkentésére kell irányulnia (vagyis nem térhetnek el Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglaltaktól). Ennek a szabálynak a megszegése a projekt azonnali felfüggesztését eredményezheti.

- Ha a támogatást igénylő
 - o települési önkormányzat,
 - o ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv,
 - o többségi állami tulajdonban álló jogi személy

a támogatást igénylőnek igazolnia kell a helyi **esélyegyenlőségi program** meglétét, Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31 §. (6) bekezdésének megfelelően.

A 2007. évi XCII. törvény 9. §. értelmében a közszolgáltatások, közösségi funkciókat ellátó **terek és szolgáltatások** (így „épületek, utak, közlekedés és más bel- és kültéri létesítmények, iskolák, lakóházak, egészségügyi létesítmények és munkahelyek, információ, kommunikáció és egyéb szolgáltatások, köztük az elektronikus szolgáltatások és segélyhívó szolgáltatások”) **fejlesztése során** az egyenlő esélyű hozzáférés követelményét be kell tartani. Ennek részeként a fejlesztéseket az egyetemes tervezés alapelvét figyelembe véve és **projektarányos komplex akadálymentesítést** elvégezve kell végrehajtani. Közösségi célú funkciókat ellátó, és/vagy ügyfélforgalmat lebonyolító és/vagy állandó munkavégzés helyszínéül szolgáló épület/épületrész /közlekedési útvonal építése/felújítása során a kötelezően elvégzendő projektarányos komplex akadálymentesítést foglalkozási rehabilitációs humán és műszaki szaktanácsadó, és/vagy rehabilitációs környezettervező szakmérnök/szakértő, illetve a helyi esélyegyenlőségi érdekképviseleti szervezet bevonásával kell megtervezni.

Kötelezően választandó esélyegyenlőségi intézkedések

Ha a projekt célja, tevékenységei kimondottan valamely, a társadalmi befogadással összefüggő területre irányulnak, egy vagy több társadalmi kirekesztéssel veszélyeztetett csoport esetében, akkor az esélyegyenlőségi intézkedések tervezése és végrehajtása biztosított a projektben.

Legalább egy esélyegyenlőségi intézkedést ugyanakkor abban az esetben is meg kell valósítania a projektnek, ha a projekt célja, tevékenységei nem kimondottan valamely, a társadalmi befogadással összefüggő területre irányulnak, egy vagy több társadalmi kirekesztéssel veszélyeztetett csoport esetében.

A támogatást igénylő a felhívás céljaival és előírásaival összhangban támogatási kérelmében esélyegyenlőségi lehetőséget, problémát, kockázatot, célcsoportot azonosít, és ehhez kapcsolódó esélyegyenlőségi intézkedést valósít meg.

A célcsoport kiválasztása

Az esélyegyenlőségi intézkedés célja az alábbi, kirekesztettséggel leginkább veszélyeztetett csoportokba tartozó emberek társadalmi kirekesztésének csökkentése, az esélyteremtésbiztosítása, társadalmi aktivitás növelése.

- kisgyermeket nevelő nők;
- többgyermekes nők;
- gyerekeiket, gyerekeiket egyedül nevelő nők;
- 50 év feletti nők;
- GYES-ről, GYED-ről visszatérő nők;
- inaktív nők;
- roma nők;
- akadályozott/fogyatékossgal élő nők;

- romák;
- akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek;
- fogvatartottak, börtönből szabadultak;
- szenvedélybetegek;
- szexuális orientációjuk alapján kisebbségek,
- hajléktalanok (lakhatási szegények);
- hátrányos helyzetű családban élő gyerekek, fiatalok;
- állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok;
- bentlakásos intézményben élő emberek;
- fogyatékos gyerekek, fiatalok;
- idősek;
- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódók;
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők;
- (tartósan) munkanélküliek;
- alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek;
- 45 év feletti inaktívok;
- szegregátumok lakói;
- rossz közlekedésű településen élők;
- (jövedelmi, lakhatási) szegények.

A támogatást igénylő a projekt szempontjából releváns célcsoport(ok)ra vonatkozó esélyegyenlőségi intézkedést vállal. Az esélyegyenlőségi célt a projekt végrehajtása során teljes egészében érvényesíteni kell.

Esélyegyenlőséget segítő intézkedések lehetnek:

- megfelelő munkaerő-piaci pozícióhoz való hozzáférés;
- megfelelő egészségmegőrzéshez (egészséges táplálkozás, sport, pihenés, stb.) és egészségügyi szolgáltatáshoz való hozzáférés;
- megfelelő képzettséghez való hozzáférés;
- megfelelő lakhatáshoz és lakhatási környezethez való hozzáférés;
- megfelelő intézményi, társadalmi és közösségi kapcsolatrendszerhez való hozzáférés;
- megfelelő információhoz való hozzáférés;
- megfelelő közlekedéshez, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés;
- megfelelő hozzáférés az érdekvérvényesítéshez, önrendelkezéshez;
- a befogadó közösség, a társadalmi környezet szemléletének fejlesztése.